

XIII EVF. * SZAM 13
Ciu) - Kolozsvar, 1932
Julius 25 Pentelek
5690 EV - TAMUZ 2

TAXA POSTALA
PLATITE in NUMERAR
No. 244.716.929

Ara 5 lej

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Strada Baron L. Pop (v. Brassai-
utca) 18. szám. Telefon: 9-77.

ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egész évre 1150 Lei
Félévre 600 ..
Negyedévre 320 ..
Egy hónapra 110 ..

KÜLFÖLDI
ELŐFIZETESI ÁRAK:
Egy óra 1 dollár (vagy ennek
megfelelő pénznem).
Egy évre 10 dollár.
Hirdetések tarifa szerint
vételnek fel.

ernatus
-u. 34. II. 10

hó 1-én.
legkényesebb
- Gondos
- Zene. -

lfogadhatnak

en énekkettős.
jana. 20.15:

IUS 25

18.30: Felol-
g. 19: Gram-
tem. 20: Szim-
45: Hírek.

amofon hang-
Déli harang-
ból. Időjárás

rseny. 12.25:
lzés, időjárás-
Ozv. Pósa La-
ól olvas fel.

időjárásjelen-
Lajos felolva-
zete". 5.30: Az

ör hangverse-
h István. 6.30

miniszteri ta-
magyarság ten-
7: Magyar

nak hangver-
verseny. A m.

alakult zene-
a pontos idő-
hírek. Majd

geti Spolarich

enet, Karinthi
műveiből.

20.55: Beetho-
21.35: Mozart

erü hangv.

gedühangv.
London: "Tüz

se.
ovitz. 20.15:

hangverseny.
nikus hangver

ne grammofó-
s hangverseny.

zongora hang-
ofon.

ón.
eny. 21: Cselő

verseny.
résztetek.

ánégves.

etések

ÉNYEK

VIDÉKI KÖTSZŐ-
ÜZEMHEZ kere-

TELJESEN külön-

ORTH KÖSER fris-

AZI LIBAZSIR kap-

Ramasetter Robert
BUDAPEST

Diszter 2. II. e. 8.

ZSIDÓ POLITIKAI NAPILAP

Az elárult zsidó szolidaritás

Összegyültek az ország négy sarká-
ból. Temesvártól Galacig és Borsától
Konstancáig, minden számottevő zsidó
testület és hitközség elküldte a maga
képviselőjét, hogy ott legyen a buka-
resti konferencián, amelyen először
nyílt alkalma a romániai zsidóságnak,
hogy egységesen tegyen hitet emberi
és népi jogai mellett. Alig hat nap ál-
lott e rendkívüli értekezlet előkészíté-
sének rendelkezésére, de az idő rövid-
sége és az előkészítés hiányosságai elle-
nére is 176 igazolt delegátus ült össze,
hogy tiltakozó szavát hallassa az egyre
merészebbé váló antiszemita agitáció
ellen, hogy a maga hangjával megsok-
szorozza azoknak hangját, akiket kizse-
mel arra, hogy az első sorokban küzd-
jenek a zsidóság veszélyeztetett jogai-
ért.

Mindenki ott volt, akiben elevenen él
a zsidó sorsközösség tudata, a testvéri
szolidaritás és a felelősségérzet, amely
a mai súlyos viszonyok között minden
igazi zsidó vezetőember szívét eltölti.
Mindenki ott volt, csupán két zsidó tes-
tület tartotta magát tüntetőleg távol
ettől a konferenciától: a Román Zsidó
Szövetsége (Uniunea Evreilor Români)
és a regáti hitközségek szövetségének
központja (Uniunea Comunităților).
Tudni kell azonban, hogy ez a két szer-
vezet egyet jelent. A hitközségek szö-
vetségének elnöke, Eli Bercoviu ugyan-
is jelenleg külföldön tartózkodik s így
az ügyeket az alelnök vezeti, aki nem
más, mint dr. Fildermann, az Uniunea
Evreilor Români elnöke. Fildermann
ur tehát nem ment el a konferenciára,
ellenben levelet küldött, amelyben ma-
gyarázni és igazolni próbálja távolma-
radásának okait. Ez a levél nyelvöltö-
gető hangjával egyik legszomorúbb do-
kumentuma a romániai zsidóság köz-
állapotainak.

Fildermann levelében három momen-
tumra hivatkozik, amelyek miatt nem
jelent meg a konferencián. Az egyik,
hogy a vezetése alatt álló szervezet már
két héttel ezelőtt foglalkozott egy na-
gyobb szabású zsidó gyűlés összehívásá-
nak tervével, azonban eltekintett annak
megvalósításától, mert nem tartotta
azt inopportúnusnak és célravezetőnek.
A másik, hogy nem kíván szolidaritást
vallalni az országos konferenciát ösz-
szehívó Zsidó Parlamenti Klubbal,
amely ezekben a súlyos napokban nem
teljesítette kötelességét és különösen a
borsai eseményekkel kapcsolatban nem
állott hivatásának magaslatán. A harm-
adik momentum az, hogy nem kíván
együttműködni a Zsidó Parlamenti
Klubbal azért sem, mert ez fenntartás
nélkül támogatja a kormányra jutás-
ban Maniu pártját, azt a pártot, amely-
nek égisze alatt az utóbbi hónapok za-
vargásai bekövetkeztek.

Azt hisszük, fölösleges munkát végez-
nénk, ha komolyan akarnánk vitába
szállani ezekkel az indokkal, amelyek
nem egybecsú mesterségesen előrán-
cigált ürügyeknél és végeredményben
egy hiúságban és hatalomvágyában
megbántott ember üres vagdalkozásai.
Fildermann inopportúnusnak tartja az
ország zsidóságának egybehívását. Vaj-
jon miért? Ne keressük az okokat, mert
egyenest logikával erre egy sem lehet-
ne rájönni. Az igazság az, hogy Filderm-
ann azért tartja célszerűtlennek az
ország zsidóságának összehívását, mert
az ő hívására nem jönnek el, az pe-
dig, hogy egy más, nagyobb autoritás-
sal rendelkező testület égisze alatt ült
össze ez a konferencia, számára egye-
nesen elviselhetetlen gondolat. Ha a
Zsidó Parlamenti Klub valamiben hi-
bát követett el, úgy ez a hiba legfel-
jebb az, hogy a konferenciát csak most
hívtá egybe és nem sokkal előbb. Ha az

Vaida belügyminiszter be akarta tiltani az országos zsidó kongresszust

Megválasztották a romániai zsidóság országos képviselőit

Dr. Fischer József hatalmas expozében mutatott rá a kongresszus előtt hogy a zsidó társadalomnak fel kell építenie Borsát. Steinfeld hitközségi elnök a borsai zsidói szeretetéről biztosította a zsidó képviselőket. Eister főrabbi meg-
rázó beszéde. Fischer Tivadar dr. intervenciójára maradt el a kongresszus betámasztása

A kongresszus felháborodva utasította el az Uniunea insznuációt

Bucuresti—Bukarest, július 24. (Az
Uj Kelet tudósítójától). Tegnap szá-
munkban beszámoltunk az országos zsi-
dó-konferenciára szedte délelőtti tanács-
kozásairól. Ismertettük azokat a nagy-
fontosságú határozatokat, amelyeket a
konferencia délelőtti ülésén hozott és
közöltük az egyes országrészek zsidó
reprezentánsainak beszédeit, amelyek
pregnans módon tükrözték vissza a
romániai zsidóság elkeseredését és a
történetek fölötti felháborodását.

Eles támadások az Uniunea ellen

A tanácskozások során elementáris
módon robbant ki az a kívánság, hogy
meg kell teremteni a romániai zsidóság
országos politikai szervezetét, amely a
megfelelő formában és kellő autoritás-
sal képviselheti az összes fórumok előtt
a zsidó érdekeket. Ez a kívánság kon-
krét formákat öltött az állandó bizott-
ság delutánai ülésén. Az állandó bizott-
ság tanácskozásai után kezdetét vette is-
mét a plenáris konferencia ülése, ame-
lyen a különböző zsidó szervezetek kép-
viselői beszéltek. Wassermann radauti
delegátus támada az UER-t, amely tá-
voltartotta magát a zsidó szolidaritás-
nak ettől az impozáns megnyilatkozásá-
tól. Tischler brassói delegátus Niemero-

wer főrabbit támadja, aki külföldön tar-
tózkodik ugyan, de nem tartotta kötele-
ségének elküldeni képviselőjét a kong-
resszusra.

Egy szemtanú a sucevai rom-
bolasokról

Dr. Gaber sucevai delegátus a buko-
vinai zavargások rémségeiről beszélt.
Elmondja, hogy szemtanúja volt a su-
cevai zavargásoknak, amelyek oly meg-

Mivel indokolja az Uniunea, hogy megszegte a zsidó szolidaritást

A kongresszus résztvevőinek kívánsá-
gára azután Landau képviselő felolvas-
ta azt a levelet, amelyet az Uniunea Ev-
reilor Români intézett a Zsidó Parla-
menti Klubhoz, válaszképpen a kong-
resszusi meghívásra.

A levél kifejti, hogy az UER nem ve-
het részt a konferencián, mert a szerve-
zet vezetőségének július 10-én tartott
ülésén, amikor újabb megvitatás tárgya
vá tették a romániai zsidóságnak a leg-
utóbbi zavargások révén kreált súlyos
helyzetét, arra való tekintettel, hogy a
különböző igazságszolgáltatási és köz-
igazgatási intézkedések csak hozzájárul-
tak a zsidóságot ért támadások megerő-

döbentő, soha el nem felejthető benyo-
mást gyakoroltak reá, hogy nem képes
elő szóval leírni azokat a rémségeket.
Roler bohusi rabbi tiltakozik a zsidósá-
got ért súlyos támadások ellen és java-
solja, hogy amennyiben a zsidóságot a
hatóságok továbbra sem fogják vagyoni
és életbiztonságában megvédelmezni,
ugy a külföldi demokratikus közvéle-
ményhez, a külföldi zsidósághoz fog
fordulni.

sítéséhez, — inopportúnusnak és haszta-
lannak mondták ki egy országos zsidó
értekezlet összehívásának tervét, ame-
lyet éppen ezért visszautasítottak. A to-
vábbiakban a levél fantasztikus indo-
kokra hivatkozva szemrehányásokat
tesz a Zsidó Parlamenti Klubnak a za-
vargásokkal szemben tanúsított magatartásáért és különösen a zsidó parla-
mentereknek a borsai tüzzel kapcsolatos
magatartását kritizálja közönséges ha-
zugságok és hamisítások alapján. Az
UER azon a véleményen van, hogy
mindaz, amit a zsidó parlamenterek a
zavargásokkal kapcsolatban tettek,
(Folytatás a harmadik oldalon).

ország egyetemes zsidósága előbb hal-
latja tiltakozó szavát azzal az eréllyel,
amellyel tegnap tette, talán sok minden
másképp történt volna.

Fildermann szemére veti a Zsidó Par-
lamenti Klub tagjainak, hogy nem tel-
jesítették kötelességüket. Nem a mi hi-
vatásunk, hogy védelmünkbe vegyük a
zsidó parlamentereket, elég ember a
talpán mindegyik külön-külön, hogy
megvédje az igazát. De ezeknek a zsidó
képviselőknél a működése a legna-
gyobb nyilvánosság előtt játszódott le
és mindenkinek, aki figyelemmel kísér-
te az eseményeket, alkalma volt a leg-
teljesebb ellenőrzést gyakorolni e tevé-
kenység felett. Amíg a törvényhozás
háza üléseztek, a Zsidó Parlamenti
Klub tagjai nap-nap után bombázták
a kormányt interpellációikkal, ame-
lyekben a legbátrabb és leghatározot-
tabb hangon követelték a bűnös anti-
szemita agitáció elleni sürgős intézke-
déseket. A legkisebb atrocitás alkalmá-
val is nyomban intervenáltak az ille-
tőkes reszortminiszternél és a kormány
fejénél, de ezen túlmenően, mihelyt a
nagy fordulat bekövetkezett Románia
alkotmányos életében, a Zsidó Parla-
menti Klub az első között volt, akik
a király elé járultak és feltárták előtte
a zsidóság fenyegetett helyzetét. Még
el sem hamvadtak a borsai tüzvész zsa-
rátnokai és Máramaros zsidó képvise-
lője már ott volt a helyszínen, beindi-
totta a segítés munkáját és ami még
ennél is fontosabb, kihareolta, hogy a
felületes első vizsgálat után nyomban
új vizsgálat induljon meg a tűz okai-
nak kiderítésére.

Ami pedig Fildermann ama vádját
illeti, hogy a Zsidó Parlamenti Klub a
nemzeti parasztpárttal kötött választá-
si paktumot, ezt az ő részéről egyenesen
szemérmertlenségnek kell minősítenünk.
Hát nem Fildermann volt az, aki em-
lékezetes hírhedt paktumát megkötötte
a liberális párttal, azzal a párttal,
amelynek évtizedes tradíciója volt az
antiszemizmussal s amelynek hosszú
uralmát zsidó vér és könny jelzi. Eppen
Fildermann képviselősege alatt történ-
tek a nagyváradi és kolozsvári borzal-
mak, amelyek a maguk méreteiben
messze túlszárnyalják a mostani zavar-
gásokat és mi még nagyon jól emlé-
szünk Fildermann dr. akkori magatar-
tására.

Amikor a csatolt tartományok nem-
zeti érzésű zsidósága választási kartell
kötött a nemzeti parasztpárttal, akkor
ez a párt volt az ország legszebb re-
ménysege, amelytől mindenki egy jobb
és becsületesebb korszak bekövetkezé-
sét várt. Hogy nem így történt, hogy
a nemzeti pártban is csalódnunk kel-
lett, ez legfeljebb tragikus, nemcsak a
mi tragédiánk, nemcsak az ország tra-
gédiája: de tragédiája magának a nem-
zeti parasztpártnak is. A Zsidó Parla-
menti Klub a nemzeti parasztpárttal
kötött technikai kartell által sohasem
érezte magát feszélyezve a kormánnyal
szemben és attól a pillanattól kezdve,
hogy a kormány első sérelmes intézke-
dését megtette, a legszélsőségesebb el-
lenzéki magatartást vette fel.

Nem, nem ezek az indokok tartották
távol az Uniuneát és annak ambíciói
túltengésben szenvedő vezérét a romá-

ni zsidóság egyetemes megnyilatko-
zásától. De visszatartotta a megsértett
hiúság és az a félelem, hogy ezen a
konferencián nem ő fogja a primhege-
düt játszani. Fildermann ur beteges
hiúságának oltárán feláldozta a zsidó
szolidaritást s ezáltal a legsúlyosabb
pillanatban árulója lett az egyetemes
zsidó ügynek. Meg vagyunk győződve
rőla, hogy a regáti zsidóság komoly
rétegei mélyen elítélik ezt a zsidótlan
magatartást, amely kiesínyes személyi
és pártérdekek miatt megbontja a zsidó
egységet akkor, amikor a legnagyobb
szükség van rá. Maga az a tény, hogy
a konferencián a regáti zsidóság volt a
legnagyobb számú delegációval képvise-
elve, mutatja, hogy régi királyságbeli
testvéreink nem értenek egyet Filderm-
ann politikájával és megbélyegzik
azt.

Fildermann dr. ezzel a magatartásá-
val végzetes hibát és bűnt követett el.
Az egymás között marakodó politikai
pártok taktikáját követte és megfele-
kezett róla, hogy a zsidóság nem azért
csinál politikát, hogy kormányra és
hatalomra kerüljön, hanem azért, hogy
kisebbségi és emberi jogait megvédje
és éppen ezért vannak alkalmak, ami-
kor a pillanat parancsa az, hogy félre
kell tenni minden pártkülönbséget és
személyi ambícióit. Ilyen alkalom a
mostani is, amikor a zsidóság egyete-
mes érdekei forognak veszélyben és
puszta létét kell megvédelmeznie. Ilyen-
kor a pártoskodás megbocsáthatatlan
bűn. Ebbe a bűnbe esett Fildermann.
Ezért a bűnért pedig felelnie kell majd
a zsidó közvélemény ítélőszéke előtt.

„Vannak bírák, akik félnek a cuzistáktól, és nem merik megbüntetni őket“

A csernovici ügyvédi kamara Radulescu egyetemi tanár indítványára erélyes határozatban követelte az antiszemita agitáció megfékezését, a jobbiztonság és a rend garantálását

A királyhoz és a kormányhoz juttatja el határozati javaslatát az ügyvédi kamara

Csernovic, július 24. Röviden közölte az Uj Kelet, hogy e hó 18-án a csernovici ügyvédi kamara dr. C. Radulescu egyetemi tanár, a kamara dékánjának elnöke mellett közgyűlést tartott. A közgyűlés egyetlen programpontra az antiszemita zavargások elleni tiltakozás volt.

Radulescu professor hosszú referátumban ismertette a máramarosi és bukovinai zavargásokat és referátuma elején kijelentette, hogy ezek a kilengések nemcsak a zsidók érdekeit sértik, hanem magasabb állami érdekeket is. Főleg emiatt érezte indítatva magát arra, hogy tiltakozó közgyűlésre hívja egybe az ügyvédi kamara tagjait. A nagyhatású referátum után felolvasta határozati javaslatát, amely a következőket mondja:

Ha a parasztokat provokálják, megismétlődik 1907

„Azok az antiszemita zavargások és kilengések, amelyek Máramarosban és Bukovinában zajlottak le az utóbbi napokban, olyan forradalmi és nyugtalanító perspektivákat nyújtanak, amelyek alatt nemcsak Máramaros és Bukovina szenved, hanem az egész ország. Ezt az állapotot a cuzista agitáció idézte elő. Agentprovokátorok és tettenért cuzista vezetők letartóztatása is nyilvánvalóvá teszi, hogy Cuza pártjából indultak ki ezek a véres zavargások.

Az ország általános szellemi és gazdasági tepedtségét, továbbá az állam rossz közigazgatását nyomasztólag érzi minden osztály és a lakosság minden rétege. A jóindulatú és értelmes paraszt ság azonban éppoly kevésé használható fel hasonló kilengésekre és rombolásokra, mint általában a román nép. Ha mégis provokálják ezt a népet zavargásokra, akkor ez nem egy partikuláris jelenség, hanem olyan, amely alkalmas az ország egész biztonságát és egzisztenciáját egy véres forradalomnak kiszolgáltatni, olyanak, mint amilyen az 1907 évi volt.

A cuzismus: bűnözők romboló eszméje

A cuzista agitáció, amely az országot állandó nyugtalanításban tartja, amely az országot tekintélyében és hitében kompromittálja a külföldön, távolról sem rendelkezik olyan doktrínákkal, hogy ezek valaha is politikai instrumentumot képezhetnének. Bűnözők romboló eszméi ezek, amelyeknek semmi közük a román nép toleráns eszméihez.

A cuzista dogmák ellentétben vannak a fennálló szerződésekkkel, ellentétben az alkotmány által garantált közzabadságokkal és alapelvekkel és egészen ellentétben a Marzescu-féle törvény 11. szakaszával.

Jóllehet, ezt a törvényt éppen ama agitátorok ellen hozták, akik nem elégedtek meg a rombolásokkal, templomok profanizálásával és emberéletek vesztésével, hanem kitétek az országot is a népek megvetésének. Az eddigi kormányok mindezek ellenére eléggé el nem ítélhető türelemmel ezt a törvényt nem alkalmazták a maga teljes szigorúságában, hiszen ha nem tette volna lehetővé egy bűnös választási taktika Cuzának a parlamentbe való beválasztását, az akkor az ő ugynevezett tanai és agitátorai már régen a nemtörődomség sirjába és a feledés homályába lennének eltemetve.

A legfőbb ideje, hogy az intellektuális közvélemény megálljt kiáltson

Nem szabad megfeledkeznünk arról, hogy 1907-ben az osztrák hadsereg ép úgy készen állt a Romániába való bevonulásra, mint talán ma a bolsevik hadsereg, ha annak idején I. Károly király tekintélyével és bölcsességével meg nem akadályozta volna. E katasztrófális perspektívák láttára legfőbb ideje, hogy az intellektuális közvélemény megálljt kiáltson a cuzismus felé és követelje a kormánytól, hogy mátol kezdve üldözze Cuza agitátorait és ágenseit és alkalmazza velük szemben a legszigorubbant a Marzescu-féle törvényt.

Vannak bírák, akik félnek a cuzistáktól

A határozati javaslat beterjesztése után dr. Hermann Schari, az ügyvédi

kamara agilis alelnöke beszélt nagyon temperamentumosan és rámutatott arra, hogy a római polgár csak azért mondhatta büszkén „civis romanum sum“, mert a római államban uralmon volt a jog és igazság. Egy olyan ország polgára azonban, akit ugyanazon ország másik polgára büntetlenül kifoszt, a vasutról lehajthat, inzultálhat, ahol cuzista zavargásokat, sőt anarchiát megürhet, ott nem mondhatja a római ember büszkeségével: „civis romanus sum“ Vannak bírák, akik félnek a cuzistáktól és ezért meg sem büntetik őket. Az ügyvédek hivatottak elsősorban, hogy sikraszálljanak az igazság érdekében, de a hatóságoknak is teljesíteniük kell kötelességüket. Köszönetet mond az ügyvédi kamara elnökének, hogy megtette a kezdeményező lépéseket az ügyvédek eme manifestációjához.

Nem kell tolerancia

Dr. Menezser, Jemna és dr. Vlaicu beszédei után dr. Max Diamand ügyvéd emelkedett szólásra. Tiltakozott a javaslatnak ama passzusa ellen, hogy a román nép toleráns. A zsidóság a maga részére nem kér toleranciát. Itt áll és emberi jogait követeli. E jogokat vagy elismerik, vagy elutasítják. A szo-

A német nemzeti párt két frakciója a választásokra konzervatív néppárttá egyesült

A Stahlhelm fel akarja tartóztatni a vörös áradatot

Berlin, július 24. A német nemzeti párt két disszidens frakciója, a Westarp és a Treviranus csoport elhatározta, hogy egy párttá, a konzervatív néppárttá egyesül és a választásokban együttesen vesz részt.

A Stahlhelm országos vezetősége ma ülést tartott, amelyen a birodalmi gyűlési választásokon tanúsítandó ma-

gátartás felett döntöttek. A vezetőség azt a határozatot hozta, hogy a Stahlhelm szervezet, mint külön egység nem indul választási harcra és habár egyik meglevő politikai párttól sem várja a német haza megmentését, tagjainak ajánlja a szavazásban való részvételt, hogy a vörös áradat továbbterjedését megakadályozzák.

Radulescu tanár rövid rezüméje után határozati javaslatát szavazásra tette fel. A javaslatot egyhanguan elfogadták. A határozatát emelkedett javaslatot egyébként fel fogják terjeszteni a királyhoz, a miniszterelnökhöz, a belügy- és igazságügyminiszterekhez.

A finn minisztertanács a kommunisták elleni rendszeres harc megkezdését határozta el

London, július 24. Helsinkiből jelentik, hogy a finn kormány tegnap este minisztertanácsot tartott, amelyen elhatározták a kommunisták elleni rendszeres harc megkezdését. A minisztertanács szűkebbkörű miniszterközi bizottságot delegált a kampány levezetésére, melynek tagjai a miniszterelnök, a kultusz-, igazságügy- és földművelésügyi miniszterek. Ez a szűkebbkörű bizottság igazságügyi és kul-

turális intézkedések foganatosításával kezdi meg a kommunizmus leküzdését.

A földművelésügyi minisztert azért vették be a bizottságba, mert az utóbbi időben a kommunisták a mezőgazdasági munkások körében nagy agitációt fejtek ki. A kormány egyébként minden szélsőséges irányzattal szemben teljes erővel kíván fellépni

Spanyolországban nincs már érvényben az 1492-ik törvény, amely a zsidókat kiűzte az országból

Alba hercege, a spanyol külügyminiszter szenzációs nyilatkozata

London, július 24. Spanyolország külügyminisztere, Alba hercege ezidő szerint Londonban tartózkodik. A herceg interjút adott a zsidó távirati ügynökség szerkesztőjének, aki megkérdezte tőle, vajjon a zsidók száműztetésére vonatkozó 1492. évi törvény érvényben van-e még. Az újságíró azzal indokolta a felvetett kérdést, hogy újabban a népszövetségi ligák nemzetközi uniója is foglalkozott ezzel a kérdéssel és nem tudott egységes álláspontra jutni, minthogy spanyol kormánykörök erre a kérdésre nem tudtak határozott választ adni.

Hatálytalan a régi törvény

A külügyminiszter erre a következőket válaszolta:

— Kategórikusan kijelenthetem, hogy az 1492. évi törvény nálunk, Spanyolországban nincsen hatályban. Éppoly kevésé, mint ahogy nincsen hatályban Angliában az 1290-es és a zsidókra vonatkozó kiűzetési törvény. Nincs hatályban, annak ellenére, hogy formálisan nem vonták vissza. A törvényhozó testületek és kormányok az évszázadokkal azelőtt kiadott törvényeket és rendeleteket nem szokták egyenként hatálytalanítani. Spanyolországban az 1800-ban adott alkotmány megszüntette automatikusan mindazokat a törvényeket, amelyek az alkotmány életbeléptetése előtt hozták. Ennélfogva automatikusan megszűnt az 1492-i törvény. A Spanyolország-

ban most élő zsidók jogi helyzete semmivel sem hátrányosabb az ország más lakóinál. Mi spanyol polgároknak tekintjük a zsidókat, polgári jogokkal, amiket természetesen a külföldiek is élveznek. Nem ismerünk az állampolgári jogok tekintetében különbséget spanyol és nemspanyol között. Zsidók a spanyol állampolgárságot épp úgy megszerezhetik, mint a többi idegenek.

A külügyminiszter ezután elmondotta az újságíróknak, hogy számos zsidót ismer, aki már megszerezte a spanyol állampolgárságot. Ignacie Bauerrel, aki szintén naturalizáltatta magát, a legjobb barátságban van. Bauer egyébként tagja volt a spanyol parlamentnek.

Nagy hiba volt a kiűzetés

— Én magam személyesen azon a meggyőződésen vagyok, hogy a zsidóknak Spanyolországból való kiűzetése nagy hiba volt. A zsidóság egyébként nem volt az egyetlen nép, akit abban az időben Spanyolországból kiűzték. A mórakat is elűzték ugyanakkor az országból, holott ezek épp úgy, mint a zsidók, szorgalmas, hasznos elemek voltak a spanyol föld népközösségének. Aki a történetet ismeri, tudja jól, hogy Spanyolország akkori kereskedelmi körei mennyire tiltakoztak a zsidók kiűztetése ellen. Az inkvizíció egyébként, az újabb kutatások szerint, nem volt a katolikus egyház instrumentuma, az egyház legjobbjai egyáltalában nem értettek egyet ennek az intézménynek a kegyetlenkedéseivel.

A spanyol inkvizíciót a királyi tekintély érdekében és az ország vallási egysége miatt léptették életbe. Akkor ugyanis abban a meggyőződésben voltak, hogy vallási egység nélkül nem lehet megővni sem a korona autoritását, sem pedig a lakosság egységét. Ferdinánd és Izabella a zsidók és mórók kiűztetését nem könnyen tudták elhatározni. Erős ellenzékelt alkottak velük szemben az ország dolgozói. Ezek a dolgozók azonban az idők során többségbe jutottak nálunk és csak egészen természetes, hogy mindazokat, akik Spanyolországban produktív munkát végeznek, zsidót, vagy nemzsidót szívesen látunk.

Alba hercege ezután aktuális kérdésekről is nyilatkozott és ezeket jelentette ki:

— A spanyol kormány előtt nem idegen az a tény, hogy az elűzött spanyol zsidók utódainak százezrei még mindig megtartották nyelvüket a széjjel szóródott országokban. Néhány évvel ezelőtt a spanyol kormány arra vállalkozott, hogy a szefárdokkal kapcsolatokat keres. Északafrikai gyarmatainkon, különösen Marokkóban, az oda száműzött zsidókkal fel is vették a kapcsolatokat. Újabban Tenanból számos zsidó jött át Spanyolországba. Fájdalom, most munkanélküliség van az országban, nem olyan nagy ugyan, mint Angliában, mert Spanyolország iparilag nem annyira fejlett. Amivel azt akarom mondani, hogy napjainkban a tömeges bevándorlás nem tenne jót sem az országnak, sem a zsidóknak, akik nem tudnának elhelyezkedni. Mihelyt azonban gazdasági lehetőségek adódnak, a spanyol zsidó bevándorlókat éppoly szívesen fogjuk látni, mint bármely más nemzetiségű dolgozó idegeneket. Ismétlem, a szefárd zsidók visszatérése Spanyolországba főképpen *ökonomiai kérdés*.

A külügyminiszter végül kijelentette, hogy a spanyol kormány a szefárd zsidók ügyét állandóan napirenden tartja s mihelyt alkalom mutatkozik nayszabású bevándorlásra, igyekszik fog őket betelepíteni az országba.

A temesvári kóser fiu-internátus

egyedülálló a maga nemében, mert a nyilvánosjogu zsidó liceummal és felső kereskedelmi iskolával kapcsolatos. A legmodernebb berendezésű saját palotája van.

Elsőrendű ellátás. Állandó tanári felügyelet. Kérjen prospektust. A beiratkozás a temesvári zsidó iskolában és az internátusban folyamatosan van.

Az megb szol

nem a zsidó érdekeinké, hanem az országé. Inkább azoknak és gáolja az UER nek a kormány magatartását, a legkedvezőbb ad kifejezést, ha főleg arra lesz a parlamentereknek elkövetett hibáit.

A levél a to hogy az UER kö iratokat kapott a érték tett nagy sz eredménye t hogy sikerült a ju szárlást megakad hangoztatja, hogy óta szolgálja a z seg esetén a zsi rendelkezésére áll. A levelet dr. teamu főtítká ir vasása közben r felháltások hang soraiból.

— Szégyen, g egy ilyen levelet

A zsidó sége felé

Dr. Fischer József szólásra s nagyban zében ismertette a Zsidó Parlama hozás házaiban é csaknem két eszt folytatott a zsidó Megkapó szavak a máramarosi zsi morával. Ismert történetét, amely tasztrofában kü kongresszus figy mániai zsidó tár sége felépíteni a megüskösödött i parlamenterek n követelni a korm tékben nyujtsa házak felépítésé hajléktalanná le ismét otthonhoz arra, hogy a zsi egyes tagja meg

Az Uniu

Beszédének má József dr. foglal lan támadásokka részéről érték. I amelyet a borsa kal kapcsolatos mutatót arra, jára rendelte el második vizsgá tervenciónak az hogy Borsán vé tek a hatóságok. A kongresszus tó meleg óváci Fischer Józsefet

A borsa köszönt

Ezután Stein község elnöke meghatott szava sai zsidóság kö zsefnek azért k kért, amelyet a viselő a zsidó ü — Ha mi, bor lunk, — mond Fischer József den tőle telhető érdekében.

Steinfeld kij borsai zsidók se nem intéztek az Ezután felolv lyet a borsai alakult közpon Fischer József között a követ

A k az U

A borsai zsid napok óta usal sági intézkedé lyeket az Ün i sitottak, véte mennyire leesi vábbra is sike agitációt mega gyunk azzal, h

Az országos zsidó kongresszus megbélyegezte az Uniuneának a zsidó szolidaritást eláruló magatartását

(Az első oldali cikk folytatása)

nem a zsidó érdekek megvédése, hanem inkább azoknak szabotálása volt. Kifogásolja az UER a zsidó parlamenteknek a kormányval szemben tanúsított magatartását, a levél szerint túlságosan engedékeny volt és azon véleményének ad kifejezést, hogy ez a kongresszus főleg arra lesz jó, hogy fedje a zsidó parlamenteknek a zsidó politika terén elkövetett hibáit.

A levél a továbbiakban elmondja, hogy az UER köszönőleveleket és táviratokat kapott a borsai zsidóságtól az értük tett nagy szolgálatokért, amelyeknek eredménye többek között az volt, hogy sikerült a július 14-re tervezett megszüntetés megakadályozni. Végül a levél hangsúlyozza, hogy az UER harminc év óta szolgálja a zsidóság ügyét és szükség esetén a zsidó parlamenteknek rendelkezésére áll.

A levelet dr. Fildermann és Sărăteanu főtitkár írták alá. A levél felolvasása közben minduntalan indulatos felhívások hangzottak el a delegátusok sorából.

— Szegény, gyalázat! Arcatlanság egy ilyen levelet elküldeni.

A zsidó társadalomnak kötelessége felépíteni Borsát

Dr. Fischer József emelkedett ezután szólamra s nagyhatású, másfélórás előzetes ismertette azt az akciót, amelyet a Zsidó Parlament Klub a törvényhozás házaiban és azoknak falain kívül csaknem két esztendő óta szakadatlanul folytatott a zsidó érdekek megvédéséért. Megkapó szavakban foglalkozott ezután a máramarosi zsidóság leirhatatlan nyomorával. Ismertette a borsai agitáció történetét, amely a borzalmas tüzkatasztrófiában kulminált. Felhívta a kongresszus figyelmét arra, hogy a romániai zsidó társadalom elemi kötelessége felépíteni az új zsidó Borsát, a megüszkösödött romok helyébe. A zsidó parlamentek nem fognak megszünni követelni a kormánytól, hogy teljes mértékben nyújtsa támogatását a leégett házak felépítéséhez. Hogy azonban a hajléktalanná lett zsidó családok száza ismét otthonhoz jussanak, szükség van arra, hogy a zsidó társadalom minden egyes tagja megtegye kötelességét.

Az Uniunea méltatlan támadásai

Beszédének második részében Fischer József dr. foglalkozott azokkal a méltatlan támadásokkal, amelyet őt az UER részéről érték. Ismertette azt az akciót, amelyet a borsai antiszemita agitációkkal kapcsolatosan folytatott, majd rámutatott arra, hogy az ő intervenciójára rendelte el dr. Moldovan Valer egy második vizsgálatot s hogy ennek az intervenciónak az eredménye volt az, hogy Borsán végül is rendet teremtettek a hatóságok.

A kongresszus résztvevői hosszan tartó meleg óvációkban részesítették dr. Fischer Józsefet.

A borsai zsidóság nem küldött köszönő táviratot az UER-nak

Ezután Steinfeld Lázár, a borsai hitközség elnöke emelkedett szólamra és meghatott szavakban tolmácsolta a borsai zsidóság köszönetét dr. Fischer Józsefnek azért a fáradságtalan munkáért, amelyet a máramarosi zsidó képviselő a zsidó ügyért kifejtett.

— Ha mi, borsai zsidók még egzisztálunk, — mondotta Steinfeld — az dr. Fischer Józsefnek köszönhető, aki minden tőle telhető elkövetett a mi ügyünk érdekében.

Steinfeld kijelentette végül, hogy a borsai zsidók semmilyen köszönőlevelet nem intéztek az UER-hez.

Ezután felolvasták azt a levelet, amelyet a borsai zsidók felségelyezésére alakult központi bizottság intézett dr. Fischer Józsefhez. Ez a levél többek között a következőket mondja:

A kongresszus visszautasítja az UER inszinuációt

A borsai zsidóság körében immár hónapok óta uralkodó pánik azon hatóságai intézkedések következtében, amelyeket az Ön intervenciójára foganatosítottak, véget ért. A kedélyek valamennyire lecsillapodtak. Bár csak továbbra is sikerülne az ellenünk folyó agitációt megakadályozni. Tisztaban vagyunk azzal, hogy az eddig megtett in-

tézkedések oroszlanrészben az Ön közbenjárásának tulajdonítható. Ugy ille- ne, hogy ezért Önnek köszönetünket fejezzük ki. Tulságosan sablonos volna azonban, ha egyszerű levél keretében próbálnók mi ezen kötelességünknek eleget tenni.

Megválasztották a zsidóság országos képviselőit

Az állandó bizottság előterjesztésére a kongresszus a következő határozati javaslatot fogadta el ezután:

1. *A romániai zsidó hitközségek és szervezetek országos konferenciája július 23-án Bukarestben tartott ülésén az egyes országgrészek delegátusainak meghallgatása után ratifikálja és helyesli a Zsidó Parlamenti Klub tevékenységét és az antiszemita agitációkkal szemben tanúsított magatartását.*

2. *A konferencia az ország minden részéről jelenlévő 176 feljogosított és hivatott zsidó delegátus akaratából a romániai össz-zsidóság jogszerű és tényleges képviselőitnek tekinti magát.*

3. *A konferencia fentiek alapján elhatározza egy állandó zsidó képviselői testület felállítását, amelynek feladata a romániai zsidó lakosság kollektív érdekeinek hatásos módon és kellő ener-*

giával való megvédése.

A romániai zsidóság országos képviselői a következőképpen alakultak meg:

ERDELY: Dr. Marton Ernő, dr. Sebestyén József, Ullmann Salamon és dr. Eisler Mátyás főrabbi, dr. Nobel Sándor (Temesvár), Szuk Mihály (Máramarossziget), Mitelmann Jakab (Nagyvárad), Guth Sándor (Szatmár).

BUKOVINA: Carl Klüger, volt szenátor, Manfred Reifer, dr. Feich, a suceavai zsidó hitközség elnöke, dr. Paul Katz, dr. Brisker.

BESZARABIA: Zierelsohn főrabbi, Sielbermann mérnök, Berlias, Lazar Ghic, Tivanovskij.

REGÁT: Dr. Singer, M. Benvenisti, I. Lerner ügyvéd, Heimovits, Kahane, Pükler, Jancovici, Bauberger.

Kimondja ezenkívül a konferencia egy állandó direktórium alakítását, amelynek tagjai a Zsidó Parlamenti Klub négy tagja, valamint dr. Nobel

Vaida belügyminiszter be akarta tiltani a kongresszust

A Hatikva eléneklése után dr. Mayer Ebner szenátor bucsuztatta el a kongresszus résztvevőit, akiknek legnagyobb része még az esti órákban elutazott. Ki-

nos intermezzója volt a konferenciának, hogy Vajda Sándor belügyminiszter szerdán délután be akarta tiltani annak üléseit. Dr. Fischer Tivadar országgyű-

Sándor, dr. Carl Klüger, Zierelsohn főrabbi és a regáti zsidóságnak három utólag kooptálható tagja. A nagyjelentőségű határozati javaslatot a konferencia egyhangulag elfogadta.

Eisler főrabbi beszéde

Ezután Zierelsohn kisenevi főrabbi beszélt, majd dr. Eisler Mátyás kolozsvári főrabbi tartotta meg nagynahtású beszédét. Leursohnnak a „The Island” című könyvében — mondotta Eisler főrabbi — Románia úgy van feltüntetve, mint az az ország, ahol a zsidókat sem élni, sem meghalni nem hagyják. Mi azonban követeljük az élethez való jogunkat és ezért össze kell fogunk valamennyien, hogy felvegyük a harcot ellenségeinkkel szemben.

A beszédek sorát dr. Singer bukaresti ügyvéd zárta be, aki méltatta a konferencia jelentőségét, amely tiz esztendő óta az első alkalom volt arra, hogy a romániai zsidóság egységes frontja kialakuljon. Nagyhatalú beszédét a következőkkel fejezte be:

„Egy az Isten és egy Izrael.”

Építsük fel a leégett zsidó Borsát!

Temesvárról:

Temesvár belv. hitközség	5.000 lej
Tvári Chewra Kadischa	5.000 „
Tvári Leszámitoló Bank	2.000 „
Nyíri Jenő	1.000 „
Goldstein Jenő	1.000 „
Dornhelm Rezső	1.000 „
Deixner József	1.000 „
Lusztig Zoltán	1.000 „
Hering Gusztáv	1.000 „

Weisz Lajos (Viliam-cég)	1.000 lej
Hollender Miksa	1.000 „
Friedmann Lajos	1.000 „
K.	1.000 „
Klein Gyula	1.000 „
Rothbart Jakab	1.000 „
Vermes Ernő	1.000 „
Összesen	29.780 lej
Eddig kimutatva:	91.631 „
	121.411 „

Az Egyesült Államokban alábbhagyott, Spanyolországban fokozódik a katasztrófális hőség

Newyork, július 24. Az Egyesült Államok keleti és középső államaiban uralkodott többhetes kibíratatlan hőség alábbhagyott. Ma már sehol sem mértek 40 Celsius hőmérsékletet. A hőlullám ideje alatt hógutában kisznen vedett áldozatok száma több mint 300. Az időjárás változására komoly kilátást jelentenek azok a viharok, amelyeket a Missisipi deltája környékéről jelentenek. Az orkán néhány farmot

eltörölt a föld színéről. Mintegy husz halottja van az itéletidőnek. A hőmérséklet alászállott.

Párizs, július 24. Madridi jelentés szerint a spanyol fővárosban és környékén a hőség emelkedőben van. A hőlullám többórás 40 fok Celsius hőmérsékletet produkált, holott normális viszonyok mellett 30—35 fok a maximális hőmérséklet.

Lübeckben hatvankettőre emelkedett már a Calmette-szérummal beoltott gyermekek halálozási száma,

mialatt Calmette professzor előadásban védi találmányát

Lübeck, július 24. A kórházban meghalt egy újabb csecsemő s ezzel a Calmette-oltásos halálos áldozatok száma 62-re emelkedett. Még 57 beteg csecsemőt kezelnek a kórházban, kiknek állapota súlyos. 73 csecsemőnek állapota javult és üdülőhelyen tartják őket felgyógyulástól, úgy, hogy már alig van szükség orvosi megfigyelésükre.

Párizs, július 23. Calmette egyetemi tanár a mikrobiológiai társaságban előadást tartott szérumáról. A professzor csak röviden emlékezett meg a lübecki csecsemőhalálozásokról, mint-hogy a kérdést orvosilag már tisztáz-

ták. A tanár azt hangoztatta, hogy a BCG szérumot mindenütt kedvező eredményekkel használják a gyógyászatban és semmi ok sincs arra, hogy a kezelést vele beszüntessék és újabb kísérleteket folytassanak.

— Ausztria győzelme Amerika felett a sakkolimpiáson. Hamburgból jelentik: A sakkolimpiáson a 13. fordulónban szenzációt keltett Ausztria 4:0 arányú győzelme Amerika felett. Az élcsoport állása a 13. forduló után a következő: Csehország 35, Ausztria 34 és fél, Magyarország 34 (1), Lengyelország 33 és fél, Németország 32 és fél, Amerika 32, Hollandia 31 és fél, Anglia 31, Svájc 30 és fél (1).

gi helyzete sem az ország más polgároknak te- lgári jogokkal, a külföldiek is nk az állampol- en különbséget l között. Zsidók rságot épp egy többi idegenek. ezután elmon- k, hogy számos megszerzte a ágot. Ignacie naturalizáltta. átságban van. volt a spanyol

volt a kiüzetés

élyesen azon a , hogy a zsidók , való kiüzetése óság egyébként nép, akit abban ágból kiűztek. ugyanakkor az pp úgy, mint a asznos elemei népközösségé- meri, tudja jól, akkori kereske- tiltakoztak a . Az inkvizíció tatások szerint, egyház instru- egjobbjai egy- egyet ennek az etlenkedéseivel.

a királyi tekin- ország vallási életbe. Akkor zódásban vol- ég nélkül nem orona autoritá- ság egységét. a a zsidók és könnyen tudták züket alkottak szág dolgozó. an az idők so- nálunk és csak gy mindazokat, produktív mun tagy nemzsidót

aktuális kér- és ezeket je-

ny előtt nem az elüztött spa- százezrei még felvüket a széj- lban. Néhány kormány arra szefárdokkal. Eszakafrikai sben Marokkó- zsidókkal fel is Ujabbban Te- tt át Spanyol- ost munkanél- an, nem olyan nglában, mert g nem annyira rom mondani, omeges beván- n az országban, nem tudnának zomban gazda- ak, a spanyol poly szívesen hely más nem- ket. Ismétlem, erése Spanyol- ómiai kérdés. égül kijelen- ormány a sze- lóban napiren- alom mutatko- rólásra, igye- píteni az or-

ber fiu- is

ében, mert a ceummal és olával kap- berendezési van.

mári felgyelet. kkozás a teme- ternátusban fo-

Gyufával játszó gyermekek lángbaborították Székelykocsárdot

A marosujvári és enyedi tűzoltóknak sikerült lokalizálni a tüzet. Nyolc ház égett le. Egy asszony súlyos égési sebeket szenvedett

Cluj—Koloszvár, július 24. A ma déli órákban híre terjedt Koloszváron, hogy a tordamegyei Székelyföldvár községben tűz keletkezett, amelynek következtében a község javarésze leégett. A tűz a községben délelőtt 11 óra körül keletkezett. A falusiak ebben az időben a mezőn voltak és földmunkálatokkal foglalkoztak. Otthon nem maradtak csupán a kisgyermek, akik Oltean Vasile gazda portájának udvarára gyűltek össze. Valahonnan gyufa került elő. A gyermekek játszani kezdtek a tüzzel. Begyűjtötték az egyik felhalmozott szénakazalba. A szénakazal csakhamar tüzet fogott és a tűz gyorsan átterjedt a házra és a meléképületekre, úgy, hogy csakhamar nagy tüzesóva csapott fel az égnek. A tőzszlopot észrevették a mezőn dolgozó falusiak, akik megrémülve szaladtak vissza a községbe és a közeli kutakból eseberrel merte a vizet, megkezdtek a primitív oltási munkálatokat. A csendőrök vezetője gyorsan telefonált a marosujvári és az enyedi tűzoltóságoknak és ugyancsak értesítette a tüzről a tordai hatóságokat. A csendőrök telefonjelentésére legelőször a marosujvári Solvai-művek tűzoltó-csapata sietett a helyszínre, de kévessel ezután megérkeztek a marosujvári és az enyedi tűzoltók is. Nagyban hátráltatta az oltási munkálatokat, hogy a kutakból rövidesen kifogyott a víz. Ezen ügy segítettek, hogy a közeli Marosból szivattyúzták fel az oltáshoz szükséges vizanyagot. Csakhamar megérkeztek a hatóságok képviselői is, dr. Miclea tordai prefektus, Dumitrescu vizsgálóbíró, Ianot ügyész, dr. Hentel rendőrkapitány. Időközben szél is keletkezett, szerencsére azonban azt a falurészt, ahol a tűz keletkezett, egy domboldal választotta el a falu másik részétől. Így a zsarátnokok nem tudtak szerteszóródni.

A tűzoltók és a hatóságok képviselői, valamint a kiszállott rendőrlégyesség nagy erővel folytatta az oltási munkálatokat. Az oltási munkálatoknak meg lett az eredménye. Amint lapzártakor a tartományi igazgatóságról értesülünk, a tüzet sikerült lokalizálni. Összesen nyolc fából épült parasztház égett le a melléképületekkel együtt.

!!FIGYELEM!!

Megérkezett a Dreher-Haggenmacher

Korona-sör ala Pilsen

Naponta friss csapolás a „FLORIDA“-kertben

Siremléket, sirszegélyző rámat

továbbá minden kőfaragó-ipari munkákat művészies kivitelben, 3 évi jótállással, készit

SZABÓ ENDRE kőfaragó iparvállalata

CLUJ, Calea Regele Ferdinand 56. szám

Figyelmeztetés! Kérem cégemet össze nem téveszteni más hasonló névű céggel!

Raktáron tartok: kül- és bel-földi prima minőségű márványt és gránitot!

is történt. Egy Moldovanné nevű asszonyra rázuhantak az égő gerendák és felsőtestét, valamint balkarját súlyosan megsebesítették. A tűzoltóknak azonban szerencsére sikerült a magával tehetetlen öregasszonyt az utolsó percben kimenteni az égő házból.

Miclea prefektus az esetről azonnal jelentést készített és az elküldötte a belügyminisztériumba. A prefektusi jelentés leszögezi, hogy a tüzet kétségen kívül a gyufával játszó gyermekek okozták s hogy annak köszönhető, hogy le nem égett az egész falu, hogy ezt a falurészt magas domboldal választja el a falunak többi részétől.

Harmanchatra rug a koblenzi szerencsétlenség halálos áldozatainak száma

Miklas köztársasági elnök részvétlétvitát intézett Hindenburghoz

Koblenz, július 24. A szerencsétlenség megalált halálos áldozatainak száma 36. Még három eltűnt van, akiket a víz még nem vetett fel.

Bécs, július 24. Miklas köztársasági elnök Hindenburghoz, Schober kancellár Brüninghez és Gürtler, az osz-

trák nemzeti tanács elnöke Loebe birodalmi gyűlési elnökhöz részvétlétvitákat intéztek a koblenzi tragikus szerencsétlenség alkalmából. Frank dr., Ausztria berlini követe utasítást kapott arra, hogy a kormány részvétét személyesen is tolmácsolja.

Augusztus 1-én választja meg a máramarosmegyei bizottság a tartományi tanácsba küldendő delegátusait

A zsidó tanácsosok dr. Harsányi Jenőt jelölték a tisztségre

Sighet—Máramarossziget, július 24. (Az Uj Kelet tudósítójától). A máramarosi megyei tanács augusztus 1-én rendkívüli közgyűlésre ül össze. Ennek a közgyűlésnek különös fontosságát ad az a körülmény, hogy ez alkalommal fogja a tanács kijelölni azokat a tanácsstagokat, akiket az ugynevezett kispárلمانterbe, a tartományi tanácsba delegál. A máramarosi megyei tanács 4 tagot delegál a tartományi tanácsba és csak természetes, hogy a máramarosi zsidóság, amely a megye lakosságának 40 százalékát teszi ki, ragaszkodik ahhoz, hogy a négy tanácsos közül legalább egy zsidó legyen.

De nemcsak Máramaros, hanem Erdély egyetemes zsidóságának is elsőrangú érdeke, hogy a tartományi tanácsban Máramaros megye zsidósága is képviselést nyerjen.

A tartományi tanácsban napirendre fognak kerülni Máramaros megye égetően súlyos gazdasági problémái és az ország zsidósága jól tudja, hogy az

antiszemita agitátorok éppen a nyomorúságos gazdasági helyzetet használták fel arra, hogy a parasztokat a zsidók ellen uszítsák. A máramarosi zsidóság így is kétszeresen szenved a súlyos gazdasági helyzet miatt, mert anyagi nyomorúsága mellett antiszemita huligánok céltáblája is lett.

Ezért fontos, hogy a máramarosi zsidóságnak olyan képviselője kapjon helvét a tartományi tanácsban, aki a megye speciális gazdasági helyzetének egész probléma-komplexumát ismeri. Úgy értesültünk, hogy a vármegye 7 zsidó bizottsági tagja dr. Harsányi Jenő felsővisói ügyvédet jelöli a tisztségre, aki számos laboratóriumot dolgozott ki már eddig is és a miniszterelnök elé terjesztett memorandumában tett konkrét javaslatokat a máramarosi helyzet megoldására. Harsányi dr. jelöltetését az Erdélyi Zsidó Választási Blokk is támogatja, amely különös súlyt helyez arra, hogy a máramarosi zsidóság képviselve legyen a tartományi tanácsban.

A szovjet konstantinápolyi kémirodájának főbiztosa Párisba szökött és leleplezi a legféltettebb szovjettitkokat

Minek köszönheti Bessedowszki, hogy életben maradt

Páris, július 24. Páris új szovjet-szenzációja Georges Agabekov, a GPU Párisba szökött keleti főbiztosa. Agabekov Konstantinápolyból hatalmas iratesomót hozott magával, amelyben összegyűjtött jegyzetei vannak s amelyet rövidesen könyvalakban fog kiadni. A könyv Agabekov szerint szenzációs leleplezéseket tartalmaz majd a GPU munkájáról az egész világon, amelyet szerinte senki sem ismer jobban nálánál. A megszökött GPU főbiz-

tost természetesen Párisba érkezése óta ostrom alatt tartják az újságírók.

Az elszánt, ragyásképi, kis fekete nyírott bajuszu, örmény származású Agabekov a következőket mesélte saját működéséről és készülő leleplezéseiről munkatársunknak:

Tíz évig életveszedelemben

— Azt hiszem, kevés ember élete volt kalandosabb, mint az enyém. Az utolsó tíz év majdnem minden perce életveszedelemben telt el, mert a GPU főnökség nem tréfádog és a szovjet szolgálatában gyakran tünnek el emberek nyomtalanul, olyanok, akik tegnap még parancsoltak. En az utolsó percig hivatalban voltam, nem lettem kegyvesztett, hanem igen is megmaradtam a GPU Törökországra, Görögországra, Szíriára, Palesztinára és Egyiptomra kinevezett főmegbízottjának.

— Becsületesen dolgoztam a szovjetért, kitüntetésem is vannak, mert a szovjet egyáltalán nem törölte el a rendjeleket. Biztam az ügyben és biztam a főnökök becsületességében és végzettség munkámat, amelyet magamra vállaltam. Azt hittem, hogy a tiszta kommunista ideálok megvalósíthatók. Csak hogy moszkvai tartózkodásom ide-

je alatt közeli relációban állottam a szovjetország politika vezéréivel s lassanként rájöttem, milyen végzetes tévedésnek estem áldozatul.

Megkérdeztem Agabekovot, hogy nem vár-e retortókat a szovjetkormány és a GPU részéről?

— Semmit sem lehet biztosan tudni, feleli titokzatosan Agabekov. Azonban ez már semmit sem menthet meg, mert a könyvem sajtó alatt van. De nagyon valószínű, hogy engem is el akarnak tenni láb alól, mint annakidején Bessedowszkit.

— De hiszen Bessedowszki él!

Bessedowszki kiszemelt gyilkosa

— Persze, hogy él, de miért? Én voltam kiszemelve arra, hogy eltegyem láb alól. Mikor Moszkvába megküldték azt a táviratot, amelyben Bessedowszki szökését jelentették, Triliser, a GPU külföldi osztályának főnöke Moszkvába rendelt és ráparancsolt, utazzam el Párisba és végezzek Bessedowszkkal. Nem engedelmességni nem lehetett. Biztos börtönt és halált jelentett volna. Fel is készültem az utra, azonban a következő nap ismét magához hivatott Triliser és közölte velem, hogy az újabb határozat értelmében nem kell megölni Bessedowszkit. Közben ugyanis a volt követéségi tanácsos már megkezdte leleplezéseinek közlését és a halála fölösleges botrányt okozott volna csak.

Ezután Agabekov elmondja még, hogy az egyik egyiptomi kémiszolgálat olyan jól működik, hogy az egyiptomi angol diplomaták levelezését előbb olvassák Moszkvában, mint a Downing-Streeten.

— Hogyan sikerült kijátszani a rendőrség és különösen a török rendőrség éberségét? — kérdeztem.

Agabekov trükkjei

— Sohasem jöhetnek rá a trükkjeimre. Konstantinápolyban mint gazdag kereskedő laktam és tagja voltam a török kereskedelmi kamarának is. Amikor a francia konzulátusra jöttem vizumért és bemutatam papírjaimat, minden nehézség nélkül megadták a vizumokat. Senki sem tudta rólnuk, kik is vagyunk tulajdonképpen, valamenynyit ajtó nyitva állott előttünk s mindenütt megkaptuk a szükséges felvilágosításokat. A gazdag kereskedőket szívesen látják minden országban.

— A szovjetkövetéssel sohasem érintkeztem. Nyolc hónap alatt, amíg Konstantinápolyban tartózkodtam, egyszer sem mentem a szovjetkövetésre. Sem a konzul, sem pedig az angol követ nem tudtak jelenlétemről. Távirataimat Moszkvába a GPU konzulátusnál akkreditált hivatalos megbízottja utján küldték, de még övelem sem találkoztam sohasem személyesen.

Amikor azoknak az állítólagos cseka megbízottoknak a működéséről kérdeztem Agabekovot, akiknek neve, a legutóbbi leleplezések során nyilvánosságra került Európában, Agabekov így felel:

— A nevek nem jelentenek semmit. Hiszen én magam is legalább huszonöt-ször változtattam nevet. Fotográfiaikból azonban ráismerek valamennyire, mert egytől-egyig ismerem a cseka embereit. Azonban Moszkvából nem küldenek olyan embert külföldre, akinek ott már rossz híre van. Százötven ember dolgozik a cseka részére, különböző külföldi országokban, mind ismerem őket és éppen ezért nehéz lenne Moszkvának engem eltenni láb alól, mert hiszen mielőtt még hozzám közeledhetnének, rájuk ismerek.

A MOSZKVAI FRANCIA ÜGYVIVŐ ÁTADTA LITVINOVNAK AZ OLASZ KORMÁNYNAK A BRIAND-EMLEKIRATRA ADOTT VÁLASZÁT

Páris, július 24. A moszkvai Tass távirati iroda jelenti, hogy a moszkvai ügyvivő átadta Litvinov orosz külügyi népbiztosnak az olasz kormányának a Briand-emlékiratra adott válaszcjegyzéke másolatát.

A lapok ezt a híradást különféleképpen kommentálják.

AZ ANGOL MUNKÁSPÁRT PARLAMENTI CSOPORTJA ERTEKEZLETEN MEGROTTA BECKETT MUNKÁSPÁRTI KÉPVISELŐT

London, július 24. A munkáspárt parlamenti csoportja ma értekezletet tartott, amelyen Beckett legutóbbi alsóházi botrányozási ügyével foglalkoztak. A pártértekezlet megrötte a képviselőt az elnöki jogar birtokba vételért, amely cselekedetével durván megsértette a törvényhozás tekintélyét és diszkreditálta a pártot. Szavazási arány 90-28. Kötelezték a képviselőt arra is, hogy kövesse meg a törvényhozó testületet.

Me amelye

Rajtaütöttek a Letartóztatták

Zelea Co

Bucuresti—Buk Uj Kelet tudósító belügy alminiszteré nyelvet ügyében tlyik a nyomozás sának felderítését gátat során is több és a letartóztat ujjabb hat fiatalen belügyminiszteri letartóztatták Ger ré, akiről Stan eddigi nyomozás hogy ugyancsak böző anarehikus mozdulásokban. A Barnova-erdőben zet alatt Bukares

A hatós a vasgá

A bukaresti szig zett arról, hogy k mán diákok és má este titkos érteke lyen szenvedélyes zottak el. A titkos tározták, hogy te Beza védelmére az egész románian hogy vállaljon sz lescu ellen elköv zőjével. A szigura foyamán az érteke négy fiatalember nek nevelt a ny tokban tartják. M tartottak a letartó lakásán. A házka egyben mélyen me re vezetett. Külö lázító hangu ma egy fekete listát azon politikuskok: lők és szenátorok akik állást foglalt galom ellen. A V rozva arra, hogy ket elteszi láb aló az Adeverul és a kesztőire is. Vajd lefonon felhívta fenyegető veszély

Vajda hallgá

Stanescu vizsgál gatta Vajda belüg binetfőnökét, Geo kihallgatás azért Zelea Codreanu olyan kijelentések gárda akcióját T volna. Ugyancsak gálóbíró a tegnapi nesu nevű fiatal román ifjúság tit tisztviselőt, aki B Elena Serbanescu rátnője és egy E leányt.

A tettestá

Az ilfovi törvény nap tárgyalta a B eu és Guranescu bocsátott letartózt tanács tagjai ugy akik tegnap Beza fölött döntöttek. Baicu, mint Gura ha részük lett vol ügyi alminiszter é szítésében, vagy. niszter szobájába tak volna Bezana téséhez.

Elsőnek Baicun ság. Elmondja, született és hogy minthogy az elec van beiratkozva. Bezával együtt jö rumba. Bezát az ből ismeri. Midőn dezte fölük, hogy ták neki, hogy seg öntudatos román — Közben Gura

Megtalálták a vasgárda fekete listáját, amelyen halálra voltak ítélve az antiszemitizmus ellen fellépő összes politikusok

Rajtaütöttek a vasgárdisták egy titkos értekezletén, amely Beza kiszabadításáról tanácskozott. Letartóztatták a titkos értekezlet négy résztvevőjét, és a merénylő Beza két testvérét. A vádtanács megerősítette Beza büntársainak letartóztatási végzését

Zelea Codreanu a főváros uccáin manifesztumokban jelentette be, hogy készül a végső leszámolásra

Bucuresti—Bukarest, július 24. (Az Új Kelet tudósítójától). Az Anghelescu belügyi alminiszter ellen elkövetett merénylet ügyében teljes apparátussal folyik a nyomozás George Beza büntársainak felderítésére. Már az eddigi vizsgálat során is több letartóztatás történt és a letartóztatottak száma tegnap újabb hat fiatalemberrel szaporodott. A belügyminisztérium rendeletére Jasiban letartóztatták George Beza két testvérét, akikről Stanescu vizsgálóbíró az eddigi nyomozás során megállapította, hogy ugyancsak résztvettek a különböző anarchikus szélsőjobboldali megmozdulásokban. A két Beza-testvért a Barnova-erdőben fogták le és erős fedezet alatt Bukarestbe küldték őket.

A hatóságok kezei közé került a vasgárdisták fekete listája

A bukaresti sziguranca tudomást szerzett arról, hogy különböző macedon-román diákok és más egyének tegnapelőtt este titkos értekezletet tartottak, amelyen szenvedélyes hangú beszédek hangzottak el. A titkos ülés résztvevői elhatározták, hogy teljes erejükkel George Beza védelmére kelnek és felszólítják az egész romániai egyetemi ifjúságot, hogy vállaljon szolidaritást az Anghelescu ellen elkövetett merénylet szerzőjével. A sziguranca az elmúlt éjszaka folyamán az értekezlet résztvevői közül négy fiatalember letartóztatott. Ezeknek neveit a nyomozás érdekében titokban tartják. Ma délelőtt házkutatást tartottak a letartóztatott fiatalemberek lakásán. A házkutatás szenzációs és egyben mélyen megdöbbentő felfedezésre vezetett. Különböző brosurákon és lázító hangú manifesztumokon kívül egy fekete listát is találtak. Ez a lista azon politikusok: miniszterek, képviselők és szenátorok neveit tartalmazza, akik állást foglaltak az antiszemitizmus mozgalom ellen. A Vasgárda el volt határozva arra, hogy mindezezt az embereket elteszi láb alól. Ugyanez a sors vár az Adeverul és a Lupta nevű lapok szerkesztőire is. Vajda belügyminiszter telefonon felhívta figyelmüket az őket fenyegető veszélyre.

Vajda kabinetfőnökét is kihallgatta a vizsgálóbíró

Stanescu vizsgálóbíró tegnap kihallgatta Vajda belügyminiszter hírhedt kabinetfőnökét, George Tazlauanut. Ez a kihallgatás azért következett be, mert Zelea Codreanu a vizsgálóbíró előtt olyan kijelentéseket tett, mintha a vasgárda akcióját Tazlauanu támogatta volna. Ugyancsak kihallgatta a vizsgálóbíró a tegnap őrizetbe vett Martinescu nevű fiatalember, az öntudatos román ifjúság titkárát, Zarma banktisztviselőt, aki Bezanak lakótársa volt, Elena Serbanescu diáklányt, Beza barátnője és egy Elena Panchiciu nevű lányt.

A tettestársak a vádtanács előtt

Az ilfovi törvényszék vádtanácsa tegnap tárgyalta a Beza cinkostársai: Baicu és Guranescu vasgárdisták ellen kibocsátott letartóztatási végzést. A vádtanács tagjai ugyanazok a bírák voltak, akik tegnap Beza letartóztatási végzése fölött döntöttek. A vádtanács előtt ugy Baicu, mint Guranescu tagadták, mintha részük lett volna az Anghelescu belügyi alminiszter elleni merénylet előkészítésében, vagy, hogy a belügyi alminiszter szobájában segédkezet nyújtottak volna Bezanak a merénylet elkövetéséhez.

Elsőnek Baicut hallgatta ki a bíróság. Elmondja, hogy Teleormanban született és hogy nincs foglalkozása, minthogy az electrotechnikai szekcióra van beiratkozva. Azt állítja, hogy nem Bezával együtt jöttek a belügyminisztériumba. Bezával az Epoca szerkesztőségéből ismeri. Midőn a merénylő megkérdezte tőlük, hogy miért jöttek, elmondták neki, hogy segínyt akarnak kérni az öntudatos román ifjúság számára.

— Közben Guranescu a filembe sug-

ta — mondja Baicu, hogy ne áruljam el Bezanak, hogy pénzért jöttünk. Igyekeztünk Bezával megszabadulni és azal az ürüggyel, hogy megyünk a munkaiügyi minisztériumba Rebreanuhoz, aki elé ugyancsak terjesztettünk egy ha-

sonló kérést, elmentünk a belügyminisztériumból. Beza utánunk jött, de az egyik uccakereszteződésnél sikerült lezárni magunkról. Kerülő utakon jöttünk vissza a belügyminisztériumba. Baicu ezután elmondta a merénylet

A minisztertanács a zavargók szigorú megbüntetését határozta el

Bucuresti—Bukarest, július 24. A kormány tagjai tegnap este hat órakor Maniu Gyula elnöklelte alatt minisztertanácsra ültek össze. A minisztertanács éjjel 12 óráig, tehát hat óra hosszat tartott és azon az Anghelescu belügyi alminiszter ellen elkövetett merénylettel kapcsolatosan felgöngyölítették az antiszemitizmus agitációk egész kérdéskomplexumát. A minisztertanácsról a következő hivatalos kommuniké adták ki:

A minisztertanács meghallgatva Vajda belügyminiszternek az antiszemitizmus agitációkra vonatkozó jelentését és annak konkluzióit, megítélte az összes intézkedéseket, hogy a rendnek bármilyen formában való megzavarását a törvény teljes szigorával büntessék meg.

Ez a kommuniké a Zsidó Parlamenti Klub akciójának sikerét jelenti. Mint ismeretes, dr. Fischer József Maniu miniszterelnökkel folytatott tárgyalásai során azt kérte, hogy a kormány minisztertanácsa a tartózkodásban foglaljon állást az antiszemitizmus agitációkkal szemben.

Zelea Codreanu fenyegetései

Bucuresti—Bukarest, július 24. Zelea Codreanu az elmúlt éjszaka manifesztumokat ragasztott ki Bukarest uccáin, amelyek a következő felirást viselik:

„II. számú figyelemztetés.”

A manifesztumban Zelea Codreanu felhívja a Särindar uccai sajtót, (tehát az Adeverult, Dimineatát és Luptát) hogy reszkessen, mert közeledik a leszám-

A színajai konferencián elvben megalakították a három ország agrárblokkját

Összel új konferenciát hívnak össze, amelyen megvizsgálják az előzetes intézkedések eredményeit

Bucuresti—Bukarest, július 24. A három állam agrárkonferenciájának tegnapi üléséről a következő kommuniké adták ki:

A szakértők megegyezésre jutottak, hogy a három állam mezőgazdasági termékeinek jobb feltételek között való elhelyezését hogyan biztosítsák. Azt a módot, ahogyan ez történjen, ezután fogják megállapítani és közölni fogják a Népszövetséggel is. Megvizsgálták annak a lehetőségét is, hogy egyes gabo-

naneműek árát máris megjavítsák és ezzel kapcsolatban ajánlani fogják a három állam kormányainak bizonyos intézkedések megtételét. Össze újabb konferenciát hívnak össze, amely alkalommal ezen intézkedések eredményeit teszik vizsgálat tárgyává.

A konferencia ma tartja záróülését.

Bucuresti—Bukarest, július 24. A kormány gazdasági bizottsága tegnap ülést tartott Maniu elnökletével. A három

lefolysát.

Guranescu is almacedóniai

Az elnök ezután Guranescu kihallgatását kezdte meg:

— Hová való? — kérdezte.

— Dambovitamegyei.

Elnök: Micsoda macedóniaiak maguk? Az egyik jalomítai, a másik dambovitai. Mi a foglalkozása?

— Tanító voltam egy ilfovmegyei faluban és most diák vagyok.

Gerota ügyész: Micsoda diák, négy középiskolával?

Guranescu: Hat osztályt végeztem, most pedig a szövetségi iskolában tanulok.

Guranescu ezután lényegében ennyit adta elő a történeteket, mint Baicu. Arra a kérdésre, hogy miért nem sietett Anghelescu segítségére, a következőket válaszolja:

— Megborzadtam és elbujtam, mert életemben először hallottam fegyverdőrenést.

Gerota ügyész vádbeszéde után a vádtanács megerősítette mindkettőjükkel szemben a letartóztatási végzést.

molás órája. Nemsokára el fog jönni az ideje a végső nagy leszámolásnak, amidőn is meg fogja fujni a riadót s dőn jaj lesz a nemzet összes ellenségeinek.

Bucuresti—Bukarest, július 24. A belügyminisztériumhoz érkezett jelentés szerint a covurluimegyei Beresti községben Zelea Codreanu vasgárdistáinak egy csoportja zavargásokat akart előidézni. Az idejében kiküldött karhatalmi osztagok megakadályozták a kilengéseket.

Legújabb jelentéseink szerint Anghelescu belügyi alminiszter szombaton elhagyja a szanatóriumot és átveszi hivatalának vezetését.

Egyre borzalmasabb méretekben bontakoznak ki a nápolyi és nápolykörnyéki földrengés pusztításai

A halottak száma: 1778, a súlyos sebesülteké: 4264. Több mint 3000 lakóház teljesen elpusztult

Róma, július 24. Az olaszországi földrengés-katasztrófáról kiadott hivatalos jelentés közlése szerint a halottak száma 1778, a kórházban ápolt súlyos sebesülteké 4264. A földrengés sújtotta területen 3188 lakóház teljesen megsemmisült, 2757 épület pedig igen súlyosan megrongálódott.

Ezek az adatok — mint a lapok megállapítják — még nem véglegesek, mert a földrengés sújtotta terület egyes falvaival nem lehetett még az összeköttetést helyreállítani s így ezek veszteségei nem szerepelnek a hivatalos veszteséglajstromon.

Az olasz vöröskereszt segélyküldőménye és a katonaság, valamint a milícia emberfeletti buzgalommal igyekszik a romok eltakarításának gyorsítására, de ez a munka még napokig fog eltartani Ma Rómából takarókat, ruhákat, orvosszereket indítottak utba Basilicata tartomány északi részére, ahol a földrengés a legpusztítóbb hatású volt.

A földrengést követő huszonnégy

órában helyenként utórezgések voltak észlelhetők, de ezek károkat nem okoztak. A szakértők szerint nem kell tartani újabb katasztrófális hatású földrengésektől.

Nápolyban az emberek nagy többsége a mai éjszakát is a szabadban töltötte. Caprit és Nápoly közelében lévő

többi olasz szigeteket megkímélte a földrengés. Ott csodálatosképpen semmit sem éreztek a néhány kilométer távolságban már masszív építményeket pusztító elemi csapás hatásából.

Mussolini állandóan jelentéseket tételez magának és a mentési akciót személyesen irányítja.

Fizetésektelen lett a marosvásárhelyi Kőolajfinomító Részvénytársaság

Targu-Mures—Marosvásárhely, július 24. A súlyos gazdasági válság új áldozatot követelt. Egy régi, jó hírű és kitűnő bonitású vállalat, a marosvásárhelyi kőolajfinomító rt. az utóbbi időben fizetési nehézségekkel küzdött. A vállalat nagyobb léptetés segítségével igyekezett újra mobillá lenni, ez a ki-

sérlet sem hozta azonban meg a várt eredményt és így végül a vállalat kénytelen volt a kényszerregezési eljárás megindítását kérni. A rt. aktívái 20.482 lejre rug, míg passzívái 18.405.148 lejre rugnak. A részvénytársaság két év alatt fizetendő 70 százalékot ajánlott fel hitelezőinek.

n állottam a zereivel s las- végzetes téve-

vot, hogy nem etkormány és

iztosan tudni, kov. Azonban het meg, mert n. De nagyon s el akarnak kidején Besse-

ki él?

iszemelt gyil-

niért? En vol- gy eltegyem a megküldték

Bessedovszki

liser, a GPU

ke Moszkvába

utazzam el

essedovszkival,

nem lehetett,

elentett volna,

a, azonban a

ához hivatott

hogy az újabb

kell megölni

nyanis a volt

megkezdte le-

halála fölös-

lna csak.

mondja még,

kémszolgálat

az egyiptomi

ését előbb ol-

a Downing-

tszani a rend-

ők rendőrség

ekov trükkjei

a trükkjeim-

mint gazdag

voltam a tö-

ának is. Ami-

ra jöttem vi-

papírjaimat,

megadták a vi-

a rólunk, kik

en, valameny-

öttünk s min-

sségek felvilá-

reskedőket szí-

gban.

gel sohasem

o alatt, amig

zkodtam, egy-

rejtőkövetségre.

az angol kö-

mről. Tavira-

U konzulatus-

megbizottja

tele sem talál-

esen.

itólagos eseka

déséről kérde-

k neve, a leg-

nyilvánosság-

Agabekov így

enek semmit,

alább huszon-

l. Fotográfia-

valamennyire,

m a eseka em-

ából nem kül-

ldre, akinek

Százötven em-

ére, különböző

mind ismerem

lenne Moszk-

alól, mert hi-

közeledhetné-

LA ÜGYVIVŐ

AK AZ OLASZ

BRIAND-EM-

VÁLASZÁT

moszkvai Tass

gy a moszkvai

oroszk külügyi

tormánynak a

válaszjegyzé-

különfelekép-

ART PARLA-

ERTEKEZLE-

KETTŐ MÜN-

ISELŐT

inkáspárt par-

tekezletet tar-

utóbbi alsóhá-

l foglalkoztak.

a a képviselőt

ba vételéről,

rván megsér-

telését és disz-

vázási arány

iselőt arra is,

vényhozó tes-

HIREK

As Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Főszerkesztő: Dr. Marton Ernő.
Felelős szerkesztő: Jánbor Ferenc.
Bukaresti szerkesztőség:
Hátszegi Ernő Hotel Imperial
Cikkeink utánnomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Ruhát a borsaiaknak!

Ruhát, fehérneműt a borsaiaknak! A pénz, ami az egész országból befolyik, korántsem elégíti ki még a pillanatnyi szükségleteket sem, holott nekünk arra is kell gondolnunk, hogy a ruha nélkül maradtakat felöltöztethessük. Kétezerháromszáz ember áll, öreg és gyermek, asszony és férfiú és várja a testvérek segítségét. Három hét múlt már el a fekete péntek óta és a szerencsétlenek még mindig nem tudtak inget váltani, nem is szólva arról, hogy a legmódosabb légeitnek is csak a ruhája maradt, amiben a tűzvész elől menekült.

Kolozsvár zsidó asszonyai nemes elhatározással gyűjtést indítottak a borsaiak felruházására. Hátról-hátra járva, gyűjtik össze az agy neműt, a ruhát és a fehérneműt. Aki csak teheti ne küldje el üres kézzel ezeket a hölgyeket. Nélkülözhető női és gyermekruhákat, fehérneműt, párnahuzatokat, cipőt, harisnyát, férfiruhát adjanak. Ezekben a súlyos napokban sokat jelent a nélkülözőknek felruházása. Felhívjuk Kolozsvár zsidóságának fiatal ágát és gyermekeit is, hassanak oda szüleiknél, hogy nélkülözhető ruháikból juttassanak borsai testvéreiknek.

A hölgybizottságok hétfőtől kezdve a délelőtti és délutáni órákban fogják fekeresni Kolozsvár polgárait. Még egyszer kérjük, fogadják őket szívesen és méltón ahhoz a üggyhöz, amelyért fáradoznak.

Borult idő várható. Budapestről jelentik: A meteorológiai intézet időjárásprognóza szerint jobbára borult időjárás várható sok helyen esővel vagy zivattal, később hőmérséklet-süllyedés valószínű. A hőmérséklet Budapesten ma délben 29° Celsius.

Augusztus elsején nyit a Román Színház, az Opera szeptember 15-én. A kolozsvári Román Nemzeti Színház és Opera vezetősége a tegnapi nap folyamán gyűlést tartott. A gyűlésen elhatározták, hogy a színházi együttes augusztus elsején, az Opera-együttes viszont szeptember 15-én kezd meg az új szezon. Direktora a jövő évre is Pavel Constantin marad.

Flandriában tovább terjed a sztrájk. Berlinből jelentik: Flandriában néhány nappal ezelőtt a nagyobb ipari üzemekben sztrájk ütött ki. Az utóbbi napokban a sztrájkmozgalom tovább terjedt. A sztrájkhoz újabb csatlakoztak a szövögyárak és a fonógyárak munkásai is. Estaries helységben ezer sztrájkoló tüntető felvonulást tartott az utcákon és az internacionálét énekeltek. A rend fenntartása végett a községbe nagyobb csapat csendőr érkezett.

Felemlik az angol munkáspárti miniszterek fizetését. Londonból jelentik: A miniszteri fizetések rendezésére kiküldött bizottság azt a határozatot hozta, hogy javasolja a miniszterelnök fizetésének 5000 fontról 8000-re leendő emelését és hasonló mértékben felemlendőknek tartja a többi miniszterek fizetését is.

Családi dráma a hajón. Párizsból jelentik: A Majestic amerikai óceánjáró hajó ma érkezett Cherbourgba. A hajó kapitánya a következő eseményről tett jelentést: Dimitrov belgrádi kereskedő, aki feleségével együtt a hajó utasai között volt, a hajó útja közben többször összeszólalkozott a másállapotban lévő feleségével, akire féltékeny volt. Egy ilyen összeszólalkozás alkalmával Dimitrov kést ragadott és összeszúrta feleségét, aki a helyszínen meghalt, azután zsebéből kivett egy borotvát, amellyel elvágta a saját nyakát, majd belevetette magát a tengerbe. A borzalmas esemény pillanatok alatt játszódott le, úgy hogy sem a szerencsétlen nőt nem tudták megakadályozni öngyilkossága elkövetésében. A nőt a cherbourgi temetőben temették el.

Elfoglák a bukaresti borzalmas rablógyilkosság tettesét

Egy olt megyei kömüves követte el az elvetemült gyilkosságot

Bucuresti—Bukarest, július 24. Néhány nappal ezelőtt a calarasi-parkban lévő lakásán meggyilkolva találták Paulina Popa asszonyt, egy bukaresti cég pénzeszedőjének feleségét. A gyilkosság körülményeit az tette titokzatos, hogy a lakásban lévő pénzhez és értéktárgyakhoz nem nyult hozzá a tettes. Napokon keresztül a legnagyobb erőfeszítéssel folyt a nyomozás a Popa asszony meggyilkolása körüli rejtély felderítésére. A főváros gyanus lebujaiban ugyszólván naponta rendeztek razzziákat és egész sereg letartóztatást eszközöltek anélkül, hogy a

nyomozó hatóságok fáradozásai eredményre vezettek volna. Tegnap este azután sikerült a nyomozást irányító Borcea sziguranca-komiszárnak a gyilkos nyomára bukkanni. Borcea komiszár megállapította, hogy a gyilkosságot Dumitriu Coman olt megyei kömüves követte el. Még az éjszaka folyamán kiutazott a gyilkos lakhelyére, Alunisu olt megyei faluba, ahol sikerült Comant letartóztatni.

Ma reggel Borcea Bukarestbe hozta a kömüvest, aki egy pillanatig sem tagadta tettét. Comant a sziguranca-ról

átvitték az ügyészségre, ahol töredelmes vallomást tett a vizsgálóbíró előtt, majd a hatóságok képviselőinek jelenlétében a meggyilkolt asszony lakásán rekonstruálták a bűntényt. Coman elmondta, hogy Paulina Popa asszonyt azért gyilkolta meg, mert sok pénzt gyanított nála. Abban a pillanatban azonban, midőn végzett áldozatával és a lakás kirablásához akart fogni, valaki kopogtatott az ajtón. Erre az ablakon keresztül elmenekült. Comant a vacarestii börtönbe szállították.

A staakeni repülőtérrel Kanadába startolt két német pilóta

Anglia, Izland, Grönland felett akarják elérni Kanadát

Berlin, július 24. A staakeni repülőtérrel ma reggel Hirth sportrepülő és Weller, az ismert sportember, óceánrepülő utra startoltak. A két repülő a kanadai partot akarja elérni s azután tovább repülnek Chicagó felé.

Berlin, július 24. Hirth és Weller, akik ma reggel startoltak a staakeni

repülőtérrel, Anglia—Izland—Grönland felett akarják elérni többszöri közbelső leszállással Kanadát.

A pilóták gépe Klemm-gyártmányú német sportrepülőgép.

Délben a pilóták elérték az angol partot.

Véres ütközet folyik a délkinaiak és az északi felkelők között

London, július 24. A Pres Assoc. nankingi távirata szerint Csan Kai Sek csapatai elfoglalták Pechowot és most Ho-Nan ellen vonulnak. Véres ütközet folyik a délkinai és az északi felkelők között a Peking—Hankau vasútvonal mentén és Lung-Hai körül.

A déli csapatok máris nagy veszteségeket okoztak az északiaknak. A nankingi kormánycsapatok jövő pénteken döntő offenzívára készülnek a Tiencsin—Pukow közötti vasútvonal mentén Csinan-Fu visszafoglalása érdekében.

Óriási ünnepek keretében zajlott le Belgium függetlenségének 100 éves jubileuma

Brüsszel, július 24. Doumergue francia köztársasági elnök Belgium 100 éves függetlenségi ünnepén meleghangú táviratot intézett Albert belga királyhoz, aki hasonlóan melegséggel válaszolt.

Tegnap délután volt a jubileumi ünnep keretében az első nagy történelmi felvonulás. A díszmenet hossza több volt hét kilométernél. Az útvonalon mindenütt hangszórókat állítottak fel, amelyeken zeneszámokkal szórakoz-

tatták az óriási közönséget. A tíz részre osztott díszmenetben 30 kocsi vonult fel és mindenikük egy-egy történelmi eseményről vitt. Az utolsó rész az Apotheozist ábrázolta a gyarmatok és a három király szekerével. A díszmenet végén a történelmi jelentőségű zászlók nagy tömegét vitték. Az ünnepségen a társadalom minden rétegéből óriási számban vettek részt az érdeklődők.

Dr. Fischer József mondja az emlékbeszédet a kolozsvári Herz-ünnepélyen. Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség kegyeletes emlékünnepséggel üli meg Herzl Tivadar halálának 23-ik évfordulóját. Szombaton, tolyó hó 26-án este a Sálom-klub helyiségében fog áldozni Kolozsvár zsidósága a hallhatatlan vezér emlékének. Az emlékbeszédet dr. Fischer József kamarai képviselő, az E. Zs. N. Sz. elnöke fogja mondani.

Terjed a franciaországi sztrájkmozgalom. Párizsból jelentik: A sztrájkmozgalom észak felől délre terjeszkedik. Nizzában és Grenobleban tegnap már számos munkás lépett sztrájkba. A sztrájkoló munkások száma meghaladja a hatvanezretet. Általános sztrájk kitörésével kell számolni.

A huedini (Bánffyhunad) 1930 július 25 és 26. napjaira eső országos vásár 1930 július hó 28 és 29. napjain lesz megtartva.

Botrányt rendeztek a kommunista és szász tartományi gyűlésen. Berlinből jelentik: Dresdenben a szász tartománygyűlés ülésén a kommunisták botrányokat inszenáltak, úgy hogy az ülést kétszer is fel kellett függeszteni. Két kommunista képviselőt tíz-tíz ülésről kizárták és karhatalommal távolították el a teremből. Ezután letárgyalták a napirendet és a tartománygyűlés szeptember 30-ig szünetre ment.

Uj világrekord a vitorlázó repülésben. Berlinből jelentik: Az észak-bajorországi Wasserkuppe lejtőjéről startolva Henner főhadnagy 9 óra 35 perccel tartott repüléssel új világrekordot állított fel a vitorlázó repülésben.

Bíroság elé került egy régen körözött biciklitulaj. Klein Aurél régóta körözött rovtomultu biciklitulaját a közelmúltban adta át a rendőrség az ügyészségnek. A vizsgálóbíró megállapítása szerint Klein több mint negyven biciklit tulajdonított el az utóbbi hónapok alatt, amiket más és más városban értékesített. Klein, aki már többször büntetve volt, mindent beismert. Az ügyész döntése alapján egyelőre harmine napos vizsgálati fogságba került.

Az európai körrepülés résztvevői viharzónak akadályozzák utjukban. Párizsból jelentik: Bordeaux közelében az európai körrepülés résztvevő Estermera spanyol herceg gépe kényszerleszállásnál súlyosan megrongálódott. A herceg nem startolhat s lemondott a tura folytatásáról. Pauból jelentik, hogy a Pyreneusok felett több helyen viharzónak vannak és mindenütt sűrű köd uralkodik. Emiatt az európai körrepülés repülőgépeit tegnap már nem engedték átszállani Spanyolországba, ahová csak az élesoport 13 gépe szállott át.

Szökőár pusztította végig Ceylon déli részét. Londonból jelentik: A Daily Heraldnak jelentik a ceyloni Colombóból, hogy a sziget déli részét Ambalangoda és Hambantota között borzalmas erejű szökőár söpörte végig. Két falu elpusztult. Az eddig megtalált holttestek száma hatvan.

Toscanini nagy sikere a bayreuthi ünnepi játékokon. Bayreuthból jelentik: Az ünnepi játékok során a második estén a Tristan és Isoldt adták Siegfried Wagner szcenizálásában. A nő főszerepet Nanny Larsen-Todsén énekelte. Toscaninének a karmesteri székben újra példátlan sikere volt.

A fogház igazgatójának nevében csalt ki egy rádiót egy rovtomultu betörő. D. Ferenc többszörösen büntetett rovtomultu betörő a napokban szabadult ki többnapos büntetésének leülése után a kolozsvári ügyészség fogházából. Ugy látszik, a fogság semmilyen javító hatást nem gyakorolt reamert kiszabadulása után már is akcióba lépett és egy újonnan elkövetett szélhámosággal foglalkoztatja a rendőrség bünygyi osztályát. A rovtomultu ugyanis, ahogy kikerült a fogházból, a telefonközponthoz ment. Tudomása volt arról, hogy az ügyészségi fogház egyik főfelügyelője a napokban egy Ferenc József uti rádióüzletből rádiót vásárolt. Bemondotta az illető főtisztviselő nevét és arra kérte az üzlet főnököt, hogy mivel a napokban vásárolt rádió nem megfelelő erősségű, küldjön egy erősebbet. Készítse elő a rádiót, ő rövid időn belül érte küldi egyik hivatalnokát. Kévéssel ezután a rádióüzletben megjelent a főtisztviselő „megbízottja”, aki nem volt más, mint maga a rovtomultu. Hóna alá vette a harmincezer lejes értékű rádiót, hogy amint gazdája telefonálta, haza fogja vinni és visszahozza helyette a másikat. Természetesen a rovtomultu nyomtanul elűnt a rádióval. A cég fejelentésére a rendőrség bünygyi osztálya bevezette a szokásos vizsgálatot.

AZ ANGOL FELSŐHÁZ IS MEGSZAVAZTA VÉGRE A SZENTÖRVÉNY-JAVASLATOT

London, július 24. A lordok háza ma újra tárgyalta a szentörvényjavaslatot, amelynek egyes szakaszait a kormány átszövegezni volt kénytelen. Salisbury lord, a felsőházi konzervatívok vezére a munkaidőre vonatkozó szakasz rendelkezéseinél újabb módosítást ajánlott, mert kifogásolta, hogy a munkaidő megállapítására vonatkozó tárgyalásokba a bányászszakszervezetnek is beleszólása legyen. A lordkancellár éles támadást intézett Salisbury felfogása ellen, mire a konzervatív vezér visszavonta módosító javaslatát. A szentörvényjavaslatot ezzel elfogadták s végre törvénné vált.

Pályázat

A tárgy-műesi izr. hitközségnél egy állás kerül betöltésre.

Jóhangu, szigorúan vallásos életű és 3 elismert rabbitól képesített, lehetőleg 40 éven aluli román állampolgár: küldjék be okmányokkal felszerelt ajánlatukat 1930 aug. 15-ig a fenti hitközség címére (str. Gen. Grigorescu 22).

Fizetés megegyezés szerint. Utiköltségre csak a próbára hívott tarthatnak igényt. Tárügy-műesi, 1930. július hó 8.

Az ELNOKSÉG

Rothbart elnöke

A tőzsde ma

Timisoara—Te
Uj Kelet tudósí-
árutőzsde még
igy az azóta elte-
zvetőlegesen
hogy milyen na-
vári tőzsde me-
„üzembe” való
szempontjából a
bánági gazdasá-
ban, de különöse-
don az illetékes
tőzsde működés
bánági keres-
adás-vételnek u-
ugyszólván rege-
egész vonalon.
korai volna hü-
sági árutőzsde
máiról. Ellenbe
fennállása dacár-
hogy a tőzsde ir-
nagyobb az érde-
szólván a legmér-
sági körök is szá-
egy olyan pezsd-
teljesen át fogja
gazdasági élet
emlékeztetni fog
mozgalmas tőzsde
A temesvári
kétségtelenül ig-
nak Rothbart
tőzsdei ügyvezet-
pokban alkalmu-
kabbal hosszasa-
sági gazdasági
ról, illetőleg ar-
szerepről, melyet
betölteni az egés-
— Meg vagy-
mondotta — hog-
de rövidesen eg-
fogja az alapját
az üzlettelenség,
szimptomák, me-
kell szünetnek a
fogja újból felve-
alkotó munkát.
fontos szerepet fo-
dern gazdasági
sem nélkülözhető
— Az emberek
nem mernek üz-
hogy előre nem
leges ráfizetéssel
a tőzsdére háru-
feladat, hogy
kedv-
s főleg az üzlet
megerősítse. A
sok tekintetben a
hogy a vállalatok
zók is ugyszólván
köznek el minden
dízeg az nemcsak
hanem ép hogy ho-
jes felborulásához
Természetesen sol-
ni, mig minden
fog zökkenni. S
esztendőben nagy
rodtunk a termés-
most aztán alapos
hogy a régi hibák
— Egyébként
mel állapitom me-
az eddig megta-
nem egyszer ol-
pitottam meg.
visszaemlékezett
tőzsdék mozg-
Es itt meg kell je-
még csak négy a
a delbanáti, tehát
fát, borokat és m-
textilárut vezetett
tes, hogy tőzsdén
mény képezi. Erte-
rengeteg tavalyi
vannak felhalmoz-
tán az ideai termés-
felüli, hogy csakis
lehet ezeket a ter-
fellebb paritáson
venni.
— Az általános
ügyleteken kívül
lyen aktivitást fi-
itteni árutőzsde?
— Ami szoros a
gazdasági étellel,
mel és természet-
bányászattal, ez r-
ahol a tőzsde kés-

abló-

KÖZGAZDASÁG

Rothbarth Jakab, a temesvári árutőzsde elnöke nyilatkozik a tőzsde feladatairól

A tőzsde magával fogja hozni a gazdasági élet normalizálását és a kereskedelem fellendülését

Timisoara—Temesvár, július 24. (Az Uj Kelet tudósítójától.) A temesvári árutőzsde még július 9-én nyílt meg s így az azóta eltelt idő óta ma már hozzávetőlegesen meg lehet állapítani, hogy milyen hatást váltott ki a temesvári tőzsde megnyitása, helyesebben „üzembe” való helyezése az ország szempontjából annyira nagyfontosságú bányászati gazdasági életre. A Bányászatban, de különösen Temesváros és Aradon az illetékes gazdasági körök a tőzsde működésétől a kátyuba jutott bányászati kereskedelemnek, az élénk adás-vételnek újabb fellendülését és ugyancsak regenerálódását várták az egész vonalon. Természetes, ma még korai volna hű tükörképet adni a bányászati árutőzsde teljes kialakulási formáiról. Ellenben az árutőzsde rövid fennállása dacára azt le kell szögezni, hogy a tőzsde iránt nap-nap után mind nagyobb az érdeklődés s ma már ugyancsak a legmérvadabb bányászati gazdasági körök is számolnak a közeljövőben egy olyan pezsdülő tőzsdei élettel, mely teljesen át fogja formálni a bányászati gazdasági élet mostani képét s mely emlékeztetni fog a nagy világvárosok mozgalmas tőzsdeüzleteire.

A temesvári tőzsde előkészítésében kétségtelenül igen nagy érdemei vannak Rothbarth Jakabnak, a jelenlegi tőzsdei ügyvezetés elnökének. A napokban alkalmunk volt Rothbarth Jakabbal hosszasan elbeszélni a bányászati gazdasági élet jelenlegi helyzetéről, illetőleg arról a nagyfontosságú szerepről, melyet a tőzsde fog rövidesen betölteni az egész vonalon.

— Meg vagyok győződve róla, — mondotta — hogy a temesvári árutőzsde rövidesen egy új gazdasági érának fogja az alapját megvetni. A mai idők: az üzletelenség, a krízis, mind olyan szimpptomok, melyek előbb-utóbb meg kell szűnjenek s az új normális élet fogja újból felvenni és megkezdeni az alkotó munkát. És itt a tőzsde olyan fontos szerepet fog betölteni, ami a modern gazdasági életben egy pillanatig sem nélkülözhető majd.

— Az emberek manapság csüggedtek, nem mernek üzleteket kötni anélkül, hogy előre nem számolnának egy esetleges ráfizetéssel. Már most a tőzsdére hárul többek között az a feladat, hogy az eladási és vételi kedvet fokozza.

A főleg az üzlet iránti bizalmat újból megerősítse. A mai helyzetet ugyanis sok tekintetben azzal is lehet indokolni, hogy a vállalatok és a privát vállalkozók is ugyancsak mesterségesen zárkóznak el minden ügylet elől. Már pedig ez nemcsak nem segít a helyzeten, hanem ép hogy hozzájárul a helyzet teljes felborulásához és elmergesedéséhez. Természetesen sok munkába fog kerülni, míg minden a régi kerékvágásba fog zökkenni. Sajnos, a legutolsó tiz esztendőben nagyon messzire elkanyarodtunk a természetes útról, úgy hogy most aztán alaposan meg kell dolgozni, hogy a régi hibákat helyrehozzuk.

— Egyébként — mondotta — örömmel állapítom meg, hogy az eddig megtartott üzleti napokon nem egyszer olyan élénkséget állapítottam meg, ami önkénytelenül visszaemlékeztetett a nagy nyugati tőzsdék mozgalmas napjaira.

És itt meg kell jegyezni, hogy eddig még csak négy árucikket, a terményt, a délbánánt, tehát krassót és szörényi fát, borokat és más italokat, valamint textilárut vezettünk be. Csak természetes, hogy tőzsdénk főarucikké a termény képezi. Ertesüléseim szerint még rengeteg tavalyi terményrezervoár van felhalmozva a Bányászatban s aztán az idejéig is olyan várakozáson felüli, hogy csakis ilyen nyílt fórumon lehet ezeket a terményeket a legmegfelelőbb paritáson eladni, illetőleg megvenni.

— Az általános vonatkozású tőzsdei ügyleteken kívül — kérdeztük — milyen aktivitást fog még kifejteni az itteni árutőzsde?

— Ami szoros összefüggésben van a gazdasági élettel, tehát a kereskedelemmel és természetesen a nagyiparral és bányászattal, ez mind olyan terén, ahol a tőzsde késelem nélkül meg

fogja kezdeni aktivitását. Természetesen mindent el fogunk követni, hogy a belföldi tőzsdékkel, de főleg a külföldiekkel azonnal vegyük fel az érintkezést. És itt tudom, hogy sok olyan gátló momentum fog akadályként mutatkozni, ami egyébként már több mint egy évtized óta rákfenéje a normális gazdasági élet fejlődésének. Itt elsősorban, valóban, egy kuriózumra tudok rámu-

Veszélyben a Bányászat buzaexportja

Miért szünetel a hajózás a Begán

Timisoara—Temesvár, július 24. Még május hónapban egyezmény jött létre a román és a jugoszláv kormányok között, amely szerint a Bega-csatorna zsilipein a szükséges javítás munkálatokat június hónap folyamán megkezdik és július tizedikéig a javítás miatt beszüntetett hajóforgalmat újból megindítják.

Köztudomású ugyanis, hogy a Bányászat gabonaszállításainak legnagyobb részét az olcsóbb vízi úton, a Bega-csatornán bonyolítják le, a Duna felé, uszályokon. A duzzadó zsilipeket azonban hosszú idő óta nem javították, ennek következtében a javítások már elengedhetetlenül szükségessé váltak.

Ennek az egyezménynek értelmében június hónapban mindkét Bega-részen le is bocsátották a vizet és megkezdtek a zsilipek javítását. Jugoszláv részről már be is jelentették, hogy a munkálatokat elvégezték és a jugoszláv zsilipek készen állanak az újból meginduló hajózási forgalom felvételére.

Ezzel szemben a romániai Bega-zsilipek javítását ugyan megkezdtek, de közben be is szüntették, még befejezés előtt, mivel a javítási költségekhez szükséges százhatvan ezer lej kiuta-

Szatmáron lesz

az országos iparosgyűlés

Az Ipartestületek Szövetségének Aradon Székelő vezetősége döntött az ügyben. Nagy előkészületek a kongresszusra

Arad, július 24. Az Aradon székelő Ipartestületek Szövetsége, Zima Tibor elnök vezetése mellett tartotta meg végrehajtóbizottsági értekezletét, amely az évi szeptember 7-ére és 8-ára tűzte ki a szövetség rendes évi gyűlését és az országos iparoskongresszust, amelyet az Ipartestületek Szövetsége öríási sikerrel Aradon tartótt meg a múlt esztendőben. Az idei közgyűlést és kongresszust a végrehajtóbizottság határozata értelmében Szatmáron tartják meg az ottani Iparos Otthon mozgósításhoz céljait szolgáló impozáns nagyteremben.

A múlt esztendőnek ugyanezen a két napon megtartott aradi iparoskongresszuson két delegátussal is képviseltette magát a munkáügyi, illetve ipari és kereskedelemügyi minisztérium és megjelent a nagygyűlésen Szabó Béni országgyűlési képviselő, az iparosság népszerű politikai reprezentánsa is. A Szatmáron rendezendő iparos parlament előkészületei is jó jelek között indultak meg. Szabó Béni képviselő ezúttal is egyik előadója lesz az iparos parlamentnek, amelynek Zima Tibor, Reinhardt Gyula és számos más aradi előadón kívül emelni fogja a legjavát a vidéki iparosrepresentánsok felvonulása is. A szatmári iparosparlament előkészítő munkálatait Aradon az Ipartestületek Szövetsége Igazgatói Irodája végzi.

Az Ipartestületek Szövetsége által rendezendő országos iparosparlament iránt Brassóti Máramarosig öríási érdeklődés nyilvánul meg. Különösen a forgalmi adó ellen általános a panasz és a csatlakozó iparoságának egyértelmű óhaja, hogy a szatmári iparosgyűlés, amelyen több száz delegátus vonul föl hatvan ezer iparos képviseletében, főké-

ppen ez ellen az iparossárem ellen tiltakozzék és az igazságtalan odónem teljes eltörlését követelje.

Leszállították a nehézbenzin árát 1 lej 20 banival. Bukarestből jelentik: A román petroleumiiparban mutatkozó válság elleni küzdelem céljából az összes tekinthető petroleumi vállalatok együttes ülést tartottak, és elhatározták, hogy az ország eddigi 1732 vagonos napi benzin átlagtermését naponta 1350 vagonra mérsékelik. Egyben elhatározták a nehézbenzin árának 1 lej 20 banival való leszállítását úgy, hogy a nehézbenzin kilogrammonkénti ára a jövőben 7 lej lesz. Ebben a 7 lejben 2 lej 34 bani az állami jövedelem.

A kamatellenes liga behírdetett gyűléseit országsszerte betöltötték. Brailából jelentik: A kamatellenes liga, amely tudvaleg a sucevai, borsai és egyéb antiszemita jellegű kilengések takarójává szolgált, országsszerte megszervezkedett és mindenütt demonstratív gyűlésekre készült. A kormány most a kamatellenes ligának első ilyen behírdetett brailai gyűlését betöltötte és erről a Vasgárda-kamatellenes liga brailai elnökét, Niculescu Iancut értesítette azzal a meggyőzéssel, hogy amennyiben megkísérelné a gyűlést megtartani, úgy a legszigorúbb büntetésben részesül.

Fuzió az amerikai repülőforgalomban. Newyorkból jelentik: Az amerikai legjelentékenyebb négy repülőjárat két csoportban fog fusionálni. Az erre vonatkozó tárgyalások befejezésük felé közelednek. Az egyik csoport, a Transcontinental Aere Transport Company belviszti programjába az Európa és Amerika közötti rendszeres léghajóforgalmat. A belga üvegipart racionalizálják. Brüsszelből jelentik: A közeli napokban alá fogják írni az összes belga üveggyáraknak egyetlen trösztbe való tömörüléséről szóló szerződést. A tröszt 200 millió frankos alaptőke fölött rendelkezik és tizennyolc vállalat fölött fog rendelkezni. Az új tröszt főfeladata lesz a belga üvegiparnak racionalizálása.

Kereskedelmi és Iparkamara, Cluj

2920/1930. szám.

Meghívó

A cluji Kereskedelmi és Iparkamara Igazgató Tanácsa folyó évi július havi teljes ülését július hó 26-án (szombat) este 8 órakor fogja megtartani a Kamara közgyűlési termében (Calea Victoriei 51. sz., II. emelet) a következő

napirenddel:

1. Az ülés megnyitása.
2. Az ügyvezető igazgatóság jelentése.
3. Ügyforgalmi jelentés.
4. A Kamara 1929. évi jelentése a kerület közgazdasági helyzetéről.
5. Kereskedő tanoncok oktatása.
6. Ingatlan vásárlása a tőzsde részére.
7. A Kamara 1930. évi költségvetésének módosítása.
8. A Banca Nationala deji fiókjához delegálás a leszámítoló bizottságra.
9. Vegyvizsgáló laboratórium létesítésének ügye.
10. Esetleges indítványok, melyeket kérünk a Kamara titkári hivatalához írásban benyújtani.

A Kereskedelmi és Iparkamarák törvény módosításáról szóló törvény és végrehajtási utasítás 12. szak. értelmében az Igazgató Tanács csak az öt alkotó tagok abszolút többségével tanácskozhatik, a 15. szak. 1. bekezdése szerint pedig azok a tanácsstagok, akik 3 havi ülésen egyfolytában nem vesznek részt szabályszerű szabadság nélkül, lemondottaknak tekintetnek és a tanács helyüket üresnek nyilvánítja.

Ha a tagok a fent összehívott gyűlésen nem jelennek meg a szükséges számban, az Igazgató Tanács 1930. július 27-én (vasárnap) délelőtt 10 órakor ugyanazon helyen és ugyanazzal a napirenddel új ülést fog tartani, még az esetben is, ha a tagok csak egynegyed része jelenik meg.

Cluj, 1930. július 21.

Elnök: Ing. I. F. Negruțiu s. k.

Főtítkár: Nicolae Căciulă s. k.

Külföldi pénzügyi emberek Bukarestben. Bukarestből jelentik: Az utóbbi napokban egész sereg külföldi pénzember érkezett Bukarestbe, hogy a kormány tagjaival nagy összegű kölcsön folyósítása érdekében tanácskozzék. Tegnap egy holland delegáció érkezett meg. A hollandok a kikötők raktárainak építésének pénzügyi részében akarnak résztvenni.

Az amerikai bankok jegykibocsátása. Newyorkból jelentik: A J. P. Morgan cég legutóbb megjelent kimutatása szerint ezidén 628 millió dollárnyi bankjegyet adott ki. Utána következik a Forbes and Company, amelynek bankjegykibocsátása megfelelő ezüst és aranyfedezetű 285 millió dollár volt, utána jön a Kuhn, Loeb and Company 244 millió dollárral, a Dillon Reed and Company 234 millió dollárral, Halsey Stuart et Company 209 millió dollárral, a Chase Securities Corporation 143 millió dollárral és a Bonbright and Co. 123 millió dollárral.

Apróhirdetések

MEGVÉTELRE keresem Ujvári B. vagy Thibaut: Francia-Magyar, valamint Magyar-Francia szótárát és Schidlof: Német nyelvűt. Címeket a kiadóba kérem leadni.

GYORS és gépirónó saját géppel gépelt munkát vállal otthonra is. Cím a kiadóban.

BUTOROZOTTszoba teljesen kőbubéjratu, fürdőszoba használatl azonnalra kiadó. Str. Ge. Berthelot (Ötvöcs 25. sz.

INTELLIGENSFIATAL EMBER iródi munkára keresetlik. Gépiró előnyben. Cím a kiadóban.

PÓTVIZSGÁRA előkészít, román nyelvéket jutányosan ad egyetemi hallgató. — Irásbeli, vagy szóbeli megkereséseket egész nap a Diákmenza helyiségében Str. Dorobantilor 13.

VIDÉKI KÖTSZÓVŐÜZEMHEZ keresünk agilis fiatal kereskedelmi vezetőt. Az állás azonnal betölthető. Eddigi működését és fizetési igényeket a kiadóba kérem leadni. „Diszpozícióképes” jelgével a kiadóba kérek.

5-6 szobás földszintes lakást keresek a Wesselenyi-utcában, címet a kiadóba kérek.

KÉT SZOBA emeleten, főpostával szemben, Regele Ferdinand 28 kiadó.

SCHWARTZ IGACNÉ orth. kőszobakészítő. VEGÉTÁRIUS ÉTTERME és tejszárma Reg. Ferdinand (Wesselenyi-utca) 10. sz. alatt megnyit. A felhasználóknak ajánljuk a készítményeinket. — Ugyanott naponta frissen és bivaly tej hához készített és kapható.

SPORT

A Haggibbor győzött a KAC ezévi ifjúsági tennis csapatversenyén

Cluj—Kolozsvar, július 24. Az egymásra torló politikai események miatt nem volt alkalmunk eddig a megfelelő formában méltatni a Haggibbor derek ifjúsági teniszgárdájának a KAC kupaversenyei során elért sikerét. A zsidó sportegyesület ifju teniszesei ismételt bizonyosságot tettek szorgalmukról, odaadásukról és ugyszólván napról-napra egyre szebben kibontakozó tehetségükről. Minden dícséret és elismerés a Haggibbor vezetőségének, amely ezt a gárdát felnevelte. Ha ehhez a sporttechnikai neveléshez egy megfelelő, benső zsidó szellem és demokratikus irányítás is fog járulni, — amiben mi egy pillanattal sem akarunk kételkedni — úgy a Haggibbor teniszszakosztálya előtt a legszebb jövő nyílik meg. Ami a játékosok egyéni teljesítményét illeti, elsősorban a két ifju lányról: Frenkel Kátóról és Mandel Kláriról akarunk megemlékezni. Frenkel Kató elegáns stílusa és könnyedsége a legszebb jövőt ígéri és ugyanez áll a tehetséges Mandel Kláriról is. Radó Gyuri idegfeszítő küzdelemben, nem teljesen megérdemelten kapott ki ellenfelétől, de ismételt tanúságot tett odaadásáról és küzdőképességéről. Simon Enci igen értékes győzelmet aratott a kerületi bajnok Benedek fölött. Szeretnők hinni, hogy különös lelkesedésében a reváns vágya egyenlő mértékben osztozott meg a klubszeretettel.

Az eredményeket egyébként alább adjuk:

Universitatea—TC 4:3.
Gyergyói SE—KAC II. 4:3.
KAC I.—Universitatea 7:0.
Haggibbor—Gyergyói SE 4:1 (w. o.)
Haggibbor—KAC 4:1 (w. o.)
A Haggibbor—KAC mérkőzés eredményei:
Simon Haggibbor—Benedek KAC 6:4.
4:6, 6:4.
Szász II. KAC—Radó Haggibbor 8:6.
3:6, 6:3.
Mandel Klári Haggibbor—Kenderessy Margit KAC 6:4, 6:4.
Frenkel Kató—Fehér Ilonka KAC 6:3, 6:4.
Mandel, Frenkel Haggibbor—Fehér, Kenderessy KAC 7:5, 4:6, 6:4. A Haggibbor győzelme ezzel biztossá vált és a KAC a további küzdelmet feladta, hogy a gyergyóiak ellen játssza a döntő mérkőzést a második helyért.
A verseny rendezése a szokott kitűnő volt.

Színház — Művészet

A Magyar Színház Irodájának közleményei:

Ma is, holnap is, holnapután is:
VIKTÓRIA

Diadalmasan vonult be Kolozsvarra is a legújabb operett: a „Viktória”. A közönség valóságos végigtapsolta a ragyogó ujdonság előadását és elragadtatással pesételte meg a budapesti sajtó és közönség véleményét, hogy tíz év óta nem irtak a „Viktória” nál szebb, tökéletesebb, kerekesebb operettet.

A „Viktória” ma (pénteken) este másodszer, szombaton este harmadszor és vasárnap este negyedszer kerül színre.

A helyárak valamennyi előadás alkalmával nagyon olcsók: egy ötszemélyes páholy 250 lej s ebben az arányban vannak leszállítva a többi jegyek ára is.

Vasárnap d. u. 6 órákor: ALVINCI HUSZÁROK

Vasárnap két előadás lesz a Magyar Színházban. Este 9 órákor a „Viktória”-t adják, délután 6 órákor pedig a diadalmas sikerű „Alvinci huszárak” kerül színre, a premier parádés szerezésében.

Hétfőn este mozihelyárakkal:
CSUNYA LÁNY

A téli évad legnagyobb sikerű ope-

rett-ujdonsága, a „Csunya lány” kerül színre hétfőn este Kondor Ibolyával, Betegh Béával, Solthy Györggyel, Ihász Aladárral, Tompa Bélával, Selmeczyvel a főszerepekben. Nagyon olcsó mozihelyárak. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej.

Ma utoljára: BOTRÁNY a Magyar Színházban

Az amerikai filmgyártás legújabb, hatalmas sikerű ujdonsága, a „Botrány” Clive Brock-kal és Evelyn Brent-el a főszerepekben ma utoljára látható a Magyar Színházban. Előadások csak délután 3, 5 és 7 órákor. Helyárak: 20 és 10 lej.

Holnap: SKÓCIAI EXPRESSZ (REPULÓ VONAT)

Kivételes szenzációja lesz holnaptól kezdve a Magyar Színház moziájának. Egy példátlanul izgalmas kalandortörténet, a „Repülő vonat” (Skóciai expressz) kerül vetítésre. A (Skóciai expressz) csak két napig látható a Magyar Színház moziájában. Szombaton: 3, 5 és 7 órákor, vasárnap csak két előadásban 3 és fél 5 órákor. Helyárak: 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor LUCIANO ALBERTINIVEL: A LEGYŐZHE-TETLEN

Brillians műsört hirdet vasárnap délelőtre a Magyar Színház-mozi. A „Legyőzhetetlen” című kalandor történet 8 felvonásban kerül bemutatásra, a főszerepben a közkedvelt Luciano Albertinivel. Helyárak: 15 és 10 lej.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MŰSORA:

Pénteken este 9 órákor: Viktoria. Operett-ujdonság, 2-odszor. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 330.

Szombaton este 9 órákor: Viktoria. 3-adszor. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 331.

Vasárnap d. u. 6 órákor: Alvinci huszárak. 5-ödször. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 332.

Vasárnap este 9 órákor: Viktoria. 4-ed szer. Olcsó nyári helyárakkal. Sorozatszám 333.

Hétfőn este 9 órákor: Csunya lány. Operett-ujdonság, nagyon olcsó mozihelyárakkal. Jegyek ára: 50, 40, 30, 20 és 10 lej. Sorozatszám 334.

A MAGYAR SZÍNHÁZ MOZI-MŰSORA:

Pénteken 3, 5 és 7 órákor: A botrány. Helyárak: 20 és 10 lej.

Szombaton 3, 5 és 7 órákor: A skóciai expressz. Idegfeszítő fildráma 8 felvonásban. Helyárak: 20 és 10 lej.

Vasárnap d. e. 11 órákor matiné 15 és 10 lejes helyárakkal: A legyőzhetetlen. Kalandor-történet 8 felvonásban. Főszereplő: Luciano Albertini.

Vasárnap 3-ór és fél 5 órákor: A skóciai expressz.

RADIO MŰSOR

Idő: Középeurópa

PÉNTEK, JULIUS 25

Bukarest. 17: Zenekar. 18.30: Felolvasás. 18.45: Beszélőújság. 19: Gramofon. 19.40: Rádióegyetem. 20: Szimfonikus hangverseny. 21.45: Hírek.

Budapest. 9.15: Gramofon hangverseny. 9.30: Hírek. 12: Déli harangszó az Egyetemi templomból. Időjárásjelentés. 12.05: Hangverseny. 12.25: Hírek. 1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, majd hírek. 4: Özv. Pósa Lajosné Pósa bácsi meséiből olvas fel. 4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 5: Perlaky Lajos felolvasása: „A nevelés művészete”. 5.30: Az Első Budapesti Citerakör hangversenye. Vezényel Bundschuh István. 6.30 Tersztyánszky Jenő dr. miniszteri tanácsos felolvasása: „A magyarság ten gerentuli kivándorlása”. 7: Magyar Irre és cigányzenekarának hangversenye. 8: Magyar hangverseny. A m. kir. Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. Majd Pataky-jazz a margitszigeti Spolarich étteremből.

B.c.s. 20.40: Három jelenet, Karintli Averesenko és Békeffy műveiből.

Berlin 20.40: Versek. 20.55: Beethoven B-dur vonósnégyes. 21.35: Mozart vonósötös.

Breslau. 19.30: Népszerű hangv.

Köln. 21: Zenés darab.

Königsberg. 21.30: Hegedűhangv.

Lipsee. 21.40: Jack London: „Tűz a tengeren” e. elbeszélése.

Varsó—Poznan—Kattovitz. 20.15: Szimfonikus hangverseny.

Riga. 20.30: Népszerű hangverseny.

Milánó. 20.40: Szimfonikus hangverseny.

Róma. 21.02: Operett.

Prága. 20: O-angol zene gramofonon. 21: Filharmónikus hangverseny.

Pozsony. 17: Ének és zongora hangverseny. 19.35: Gramofon.

Kassa. 20: Gramofon.

Brünn. 20: Hangverseny. 21: Cselló zene.

Oslo 21: Cselló hangverseny. Toulouse. 20: Operarészletek. Belgrad. 21.45: Rádiónégyes.

SZOMBAT, JULIUS 26

Bukarest. 17: Zenekari hangverseny 18.30: Felolvasás. 18.45: Beszélőújság. 19: Gramofon. 19.40: Rádióegyetem. 20: Kabaréest. 20.45: Beszélőújság.

Budapest. 9.15: A m. kir. honvédegyalozozred zenekarának hangversenye. Dvorák: Milleniumi induló. Strauss: Neu Wien — keringő Donzetti: Az ezred leánya — nyitány. Gróf Zichy—Fricsay: Alár c. opera III. felv. előjátéka, Lincke: Török mese; Alberti: Angol takorodó Eisler: Egyveleg. Seidenglanz: Dallamfüzér Koschat Ferenc műveiből.

9.30: Hírek.

12: Déli harangszó az Egyetemi templomból, időjárásjelentés.

12.05: Az Országos Postászenekar hangversenye. Karnagy Kraul Antal. Sonntag: Nebelungen — induló. Herold: Zampa — nyitány. Verdi: Aida — ábránd. Borsay: Kuruc tanyán. Gounod: Faust — Fuvolaszólo.

12.25: Hírek.

1: Pontos időjelzés, időjárásjelentés 2.30: Hírek.

4: Németh József előadása. Történelmi érdekességek a Balkán múltjából.

4.45: Pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek.

5: Moly Tamás novellája: Játék a macskával. Felolvassa a szerző.

5.30: A m. kir. Országos Tiszti Kaszinó szalonzenekarának hangversenye. A szép Galathea — nyitány. Strauss: Tavasz hangok — keringő. Márkus: Lesz kiesike fehér házunk — dalkeringő. Bertha István: Napkeleti tangó.

Dalmadi Pelzer—Nagy Andor: Kicsi leány — tangó. 6.30: Gramofonhangverseny. Rodskin. Vergine: Vieni sul mare. Baer: Blue Hawaii. Vértes: Halvány ősi rózsá. A sziget dala. Varney: Valse d'oiseau. Kádas: Fehér selyem csipkészlő. Tupinamba: Tanghimbo. Braziler. Borganoff: Zigeunerweisen.

Jolson: Sonny Boy. Fischer: DardanelleKiszely: Fehér orchideák. Serano: Alma de dios. Weygand: Ne haragudjon reám. Harmath—Brodszky: Donna mia. Arditi: Parla.Kulinyi—Vince: Aranyszőrű kis báránka. Radó—Szécsén: Este feléha kigyulnak a lámpák. Földes—Harmath—Abraham: Honvéd banda. Grosz—Kalmár: Mesz sze van a Mester ueca. 7.45 Népszimnű előadás a Studióból. Szókött katona.

Utána pontos időjelzés, időjárásjelentés, hírek. 10: Helyszini közvetítés a Millenáris pályáról, a nemzetközi motorvezetés esti kerékpárversenyéről. Konferál Molnár Géza, a Nemzeti Sport munkatársa. Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye a Royal-szállóból.

Bécs. 21: Nagy hangverseny. Utána zenekar.

Berlin. 20: Táncezene

Breslau. 22.35: Gramofon táncezene.

Frankfurt. 20.15: Strauss Oszkár: Varázskeringő c. operettje.

Köln. 20: Vidámszt.

Königsberg. 20.05: Kadelburg: Az új gyám c. bohózata.

Königsbrunnen. 20: Zongora-hangverseny.

Lipsee. 19.30: Citerajáték. 22.30: Táncezene.

Stuttgart. 20.15: Strauss: Varázskeringő c. operettje.

Varsó—Poznan—Kattovitz 20.15: Népszerű hangverseny.

Riga. 21.30: Táncezene.

Róma. 21.02: Vegyes hangv.

Prága. 21: Hegedű s orgonajáték.

Brünn. 21: Táncezene. 22.30: Katona zene.

Oslo. 20: Szórakoztató zene.

Toulouse. 20: Hegedűszóló, katona zene. 21: Mandolinzene.

Stockholm. 21.40: Régi és modern táncezene.

Belgrad. 20: Enekkettős. 21: Rádiózenekar.

BENAMY: „KAJUT”. (Teljes kiadás) Ara 60 lej. Kapható az Uj Kelet könyvostályában.

XIII EVF. Cluj—Kolozsvar július 26 5690 EV

Az Uj Kelet az es és bánati zsidó napil. Ötkelek utánu forrás megjelölés. Késiratokat nem és megörzésekre.

A buk agrár-na

Az európai konf. megszaporodott b. g. fok- és láz. diagnózisok hang. melyeknek rendsze nem jutnak tul a is: a bajokat nem j. kiirtani.

Vám, tengerésze. ák zajlottak és z. lanul, anélkül, hog. verkezés dagálya puffognak, amely radikális cselekvés. sik ki, de melyek. szavak maradnak.

Vannak azonban. négi természetü. nem bírják el a fr. letét, mert ezek a. ennek s — mint. a szociális felford. magukban. E g. nyavalyák közé t. agrárkrízis; term. kísérője annak az. nek, mely az egész. ban Európát üli.

A bukaresti. szociális veszélyé. veszélyé dagadt. európai doktorai. naecéat találjanak. Tíz év óta ez az. tikailag diszharm. kintetben rivalizá. ültek le a zöld a. szély elhárítása. szág delegátusai. restek Románia. tusaival a gabona. és árszabályozása. jelekből ítélve — az együttműködés.

A bukaresti ag. kozásainak nem. jelentőségük van. fantasztikus gyor. paraszti pauperiz. gátat feszíteni. az, hogy a konfe. tíz év után elősz. nem hatalmi sze. igyekeztek egym. rolni, hanem a. kényszerűségek.

A bukaresti ag. kozásai nemcsak. ság elűszkösödésé. lez. kötést, hane. megmutatták, ho. osaknem gyógyít. és az ugyancsak. jutott mezőgazd. milyen mély sz. A legjellemzőb. sajtó magtartása. érte a bukaresti. nácskozásait és. szlavia és Romá. ráti érzéseket: a. és féltékenyked. te a tanácskozás.

Mindez pedig. szlovákia elsősz. ipari államok g. lokegyenest elle. mokéval. Az ipa. elsősorban szoci. — olcsó gabonár. pedig saját terü. tenzifikálni a. szemben a bukar. vett agrárállam. emelése és az ip. közásának letöre.

Kétségtelen, h.

Most jelent meg!

Most jelent meg!

Minden szeszgyárosnak, kereskedőnek, vendéglősnek nélkülözhetetlen

Az új szeszadótörvény

módosított szövegű román és magyar együttes kiadás dr. Mihelffy és dr. Mandel ügyvédek szerkesztésében

Ára 140 lej

(és portó)

Kapható az UJ KELET könyvostályában